

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Copyright INE ΓΣΕΕ © 2022

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ Εμμανουήλ Μπενάκη 71 Α, 106 81, Αθήνα

Tηλ: 210 3327710 Fax: 210 3304452 E-mail: info@inegsee.gr www.inegsee.gr

Οι απόψεις που διατυπώνονται στο παρόν κείμενο είναι των συγγραφέων και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη τις θέσεις του ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Η Συντακτική ομάδα: Θανασουλόπουλος Χρήστος, Κουφοπούλου Μαρία,

Παπακωνσταντινοπούλου Βάλια, Σταμάτη Άντα

Επιμέλεια: Σταμάτη Άντα

Γλωσσική επιμέλεια: Αναστασία Σακελαρίου

Σχεδιασμός - σελιδοποίηση: Γιάννης Γιαννακόπουλος

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση όλου ή μέρους του κειμένου χωρίς την άδεια του εκδότη. Επίσης, η αναδημοσίευση (όλου ή μέρους του) χωρίς την αναφορά της πηγής.

Το παραδοτέο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Εξ αποστάσεως και δια ζώσης υπηρεσίες Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής Υποστήριξης και Ενδυνάμωσης Εργαζομένων και Ανέργων» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5000945 η οποία υλοποιείται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια βίου μάθηση», του Υποέργου 6 «Διαμόρφωση των εξ αποστάσεως και δια ζώσης υπηρεσιών πληροφόρησης και συμβουλευτικής Εργαζομένων και Ανέργων, ανάπτυξη συστήματος εσωτερικής λειτουργίας και επιμορφωτικών/συμβουλευτικών διαδικασιών του στελεχιακού δυναμικού» και του Πακέτου Εργασίας 1 «Σχεδιασμός και Οργάνωση του υποσυστήματος της νομικής πληροφόρησης και νομικής συμβουλευτικής στα πεδία της κοινωνικής ασφάλισης και των εργασιακών σχέσεων».

1. Αντί προλόγου
2. ΜΕΡΟΣ Α: ΑΣΦΑΛΙΣΗ – ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ 6
3. ΜΕΡΟΣ Β: ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ 22
4. ΜΕΡΟΣ Γ: $ \Pi POY \Pi O \Theta E \Sigma E I \Sigma \Sigma YNTA \Xi I O \Delta O T H \Sigma H \Sigma e E \Phi K A \tau. IKA E T A M . \textbf{27} $
5. ΜΕΡΟΣ Δ: ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ – ΔΙΑΔΟΧΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ 40
6. ΜΕΡΟΣ Ε: ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΉ ΠΑΡΟΧΉ
7. ΜΕΡΟΣ ΣΤ: ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ
8. ΜΕΡΟΣ Ζ: ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΥ
9. ΜΕΡΟΣ Η: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ 61
10. Αντί επιλόγου

Αντί προλόγου

Η «μεταρρύθμιση» του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ήταν από τα πρώτα μέτρα που προέβλεπε το Μνημόνιο Συνεργασίας της Ελληνικής Κυβέρνησης με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μεταξύ των άλλων, ως προϋπόθεση για τη δανειοδότησή της. Οι αλλαγές αυτές συντελέστηκαν σταδιακά με νομοθετικές παρεμβάσεις των Ν. 3863/2010, Ν. 3996/2011, Ν. 4093/2012, Ν.4335/2015, Ν. 4387/2016, Ν. 4620/21 και 4826/2021.

Η κοινωνικοασφαλιστική παρέμβαση είχε ως αφετηρία τη διαπίστωση ότι το συνταξιοδοτικό σύστημα, όπως ίσχυε, δεν ήταν βιώσιμο. Ωστόσο, οι αλλαγές που επέφερε είναι εξαιρετικά επώδυνες, καθώς εστιάζονται στη μείωση των συντάξεων και στην αύξηση των ορίων ηλικίας, χωρίς ταυτόχρονα να εξασφαλίζουν τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του συστήματος.

Οι παρεμβάσεις αυτές συντελέστηκαν με πληθώρα νομοθετικών ρυθμίσεων, γεγονός το οποίο, εκτός των άλλων, καθιστά την ασφαλιστική νομοθεσία περίπλοκη, δυσνόητη και, ορισμένες φορές, αντιφατική.

Στόχος του πρακτικού οδηγού είναι καταρχήν η κατανόηση του σκοπού της κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και η συνοπτική παρουσίαση και κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της ασφάλισης στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ (υπαγωγή στην ασφάλιση, εισφορές, παροχές) και των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης ανάλογα με τις κατηγορίες ασφάλισης που προβλέπονται στη νομοθεσία.

Επιχειρήθηκε μεθοδική συγκέντρωση της ύλης και ανάλυση κάθε θέματος με απλό τρόπο, σύμφωνα με την οικεία διάταξη νόμου και την ακολουθουμένη αντίστοιχα από το e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ ασφαλιστική πρακτική.

Ο πρακτικός αυτός οδηγός ασφάλισης και συνταξιοδότησης στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ θα συμπληρώνεται σταδιακά και θα επικαιροποιείται ανάλογα με τις εξελίξεις που θα επέλθουν στην ασφαλιστική και συνταξιοδοτική νομοθεσία.

Προκειμένου να καθίσταται εύχρηστο το εν λόγω εγχείρημα, έχει διαχωριστεί σε ενότητες ανάλογα με το θεματικό αντικείμενο, ώστε ο χρήστης να ανατρέχει βάσει θεματικού αντικειμένου στην πληροφορία που τον αφορά, ενώ παράλληλα παρατίθενται πίνακες προϋποθέσεων συνταξιοδότησης, κωδικοποιώντας έτσι τις διατάξεις της νομοθεσίας.

Ελπίζουμε ο πρακτικός αυτός οδηγός να αποτελέσει χρήσιμο και ωφέλιμο βοήθημα και να συντελέσει στην ευχερή γνώση των θεμάτων της κοινωνικής ασφάλισης.

ΜΕΡΟΣ Α: ΑΣΦΑΛΙΣΗ – ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Ι. ΑΣΦΑΛΙΣΗ

1. Πότε ένας ασφαλισμένος/η υπάγεται στην ασφάλιση του e ΕΦΚΑ τ. IKA -ETAM

Με τον Ν. 4387/2016, όπως αυτός τροποποιήθηκε, συστήθηκε το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενος και ε ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, στον οποίο εντάχθηκαν οι υφιστάμενοι φορείς κοινωνικής ασφάλισης, μεταξύ των οποίων και το ε ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ. Οι ασφαλισμένοι του ε ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ καθίστανται αυτοδικαίως ασφαλισμένοι του ΕΦΚΑ, ενώ οι νεοεισερχόμενοι αποκτούν την ιδιότητα του ασφαλισμένου βάσει των γενικών ή ειδικών διατάξεων του ε ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, οι οποίες συνεχίζουν να ισχύουν.

Στην ασφάλιση του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και πλέον e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ υπάγονται τα πρόσωπα εκείνα τα οποία, εντός των ορίων της χώρας, παρέχουν κατά κύριο επάγγελμα εξαρτημένη εργασία ή υπηρεσία έναντι αμοιβής. Από τον ανωτέρω ορισμό, προκύπτει ότι για την ασφάλιση στο ΙΚΑ πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: α) παροχή εξαρτημένης εργασίας, β) καταβολή αμοιβής για την εργασία αυτήν και γ) εργασία κατά κύριο επάγγελμα.

Η ασφάλιση στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ είναι υποχρεωτική και αυτοδίκαιη. Αυτό σημαίνει ότι τυχόν αντίθετες συμφωνίες των μερών (δηλαδή, του εργαζομένου και του εργοδότη) δεν μπορούν να αποκλείσουν την υπαγωγή στην ασφάλιση του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, διότι αυτή είναι υποχρεωτική και επέρχεται ανεξάρτητα από τυχόν ενέργειες ή παραλείψεις των προσώπων αυτών. Έτσι, ακόμα και εάν οι συμβαλλόμενοι χαρακτηρίσουν μια σύμβαση ως έργου ή της προσδώσουν οποιονδήποτε άλλον χαρακτηρισμό, τα αρμόδια όργανα του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ και τα δικαστήρια δεν δεσμεύονται από τον χαρακτηρισμό αυτόν και μπορούν να υπάγουν μια σχέση εργασίας στην ασφάλιση του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, εφόσον συντρέχουν οι ως άνω προϋποθέσεις ασφάλισης.

Σε περίπτωση που είναι δυσχερής η διάκριση εάν η εργασία παρέχεται υπό συνθήκες εξάρτησης ή όχι, θεωρείται ότι η εργασία υπάγεται στην ασφάλιση του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ. Επομένως, εάν τα διοικητικά όργανα ή τα αρμόδια δικαστήρια αδυνατούν να διαπιστώσουν εάν πρόκειται για εργασία ασφαλιστέα στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ ή όχι, τότε ενεργοποιείται το ανωτέρω τεκμή-

ριο του νόμου και ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλει τις ασφαλιστικές εισφορές.

Σημειώνουμε ότι το τεκμήριο είναι μαχητό, το οποίο σημαίνει ότι ο εργοδότης δύναται να επιδιώξει την ανατροπή της εφαρμογής του.

2. Ασφαλιστική ικανότητα άμεσα ασφαλισμένου

Για την έκδοση του ατομικού βιβλιαρίου υγείας, τη χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας στον άμεσα ασφαλισμένο και στα μέλη της οικογένειάς του (έμμεσα ασφαλισμένοι) απαιτείται η πραγματοποίηση πενήντα (50) τουλάχιστον ημερών ασφάλισης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου. Η ασφαλιστική ικανότητα ανανεώνεται, εφόσον έχουν καταβληθεί οι απαιτητές εισφορές έως 31. Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους αυτού για το οποίο ανανεώνεται η ασφαλιστική ικανότητα.

Για τους μη μισθωτούς απαιτείται η συμπλήρωση δύο (2) τουλάχιστον μηνών ασφάλισης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου και εφόσον έχουν καταβληθεί οι απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές.

Ειδικά για το έτος 2022, ανανεώνεται για την περίοδο από 1.3.2021 έως 28.2.2022 η ασφαλιστική ικανότητα για παροχές σε είδος για όλους τους ασφαλισμένους του ΕΦΚΑ που ήταν ασφαλιστικά ικανοί την 28.2.2021, καθώς και για τα έμμεσα ασφαλισμένα μέλη της οικογένειας αυτών.

3. Έμμεσα ασφαλισμένοι - Μέλη οικογένειας

Έμμεσα ασφαλισμένοι είναι τα μέλη οικογένειας του ασφαλισμένου, καθώς και του συνταξιούχου λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου. Στα μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου εντάσσονται ο/η σύζυγος, ο/η συμβίος/α με σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, τα ανήλικα τέκνα, τα ενήλικα χωρίς ικανότητα εργασίας, καθώς και οι συντηρούμενοι γονείς, τα αδέλφια, τα εγγόνια και οι πρόγονοι.

Αναφορικά με την υγειονομική περίθαλψη, στα τέκνα εντάσσονται τα άγαμα τέκνα μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους και, αν είναι άνεργα, μέχρι το 24ο έτος, ενώ αν σπουδάζουν για δύο έτη μετά τη λήξη των σπουδών τους, εφόσον παραμένουν άνεργα, όχι πέραν του 26ου έτους της ηλικίας τους. Εφόσον πρόκειται για σύνταξη θανάτου, τα προστατευόμενα τέκνα θεωρούνται έμμεσα ασφαλισμένα μέλη έως τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έκδοση βιβλιαρίου υγείας για τη/τον σύζυγο:

- 1. Το ατομικό βιβλιάριο υγείας του/της άμεσα ασφαλισμένου σύζύγου
- 2. Ληξιαρχική πράξη γάμου ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης (σε περίπτωση αλλοδαπού ασφαλισμένου, τα παραπάνω προσκομίζονται μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα)
- 3. Αστυνομική ταυτότητα του/της συζύγου (σε περίπτωση αλλοδαπού ασφαλισμένου, διαβατήριο σε ισχύ)
- 4. Φωτογραφία πρόσφατη
- 5. Βεβαίωση διαγραφής από τον προηγούμενο φορέα ασφάλισης ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 ότι δεν είναι ασφαλισμένος σε άλλο ταμείο
- 6. Αντίγραφο φορολογικής δήλωσης
- 7. Προσκόμιση άδειας παραμονής για υπηκόους τρίτων χωρών ή βεβαίωση εγγραφής πολίτη κράτους-μέλους Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έκδοση βιβλιαρίου υγείας για την ασφάλιση τέκνων από τον γονέα:

- 1. Το Ατομικό Βιβλιάριο Υγείας του γονέα
- 2. Ληξιαρχική πράξη γέννησης ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης (σε περίπτωση αλλοδαπού ασφαλισμένου, τα παραπάνω προσκομίζονται μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα)
- 3. Φωτογραφία πρόσφατη (αν το τέκνο είναι νεογέννητο, δεν απαιτείται φωτογραφία)
- 4. Βεβαίωση διαγραφής του τέκνου από τον προηγούμενο φορέα ασφάλισης του γονέα

Για την ασφάλιση των νεογέννητων απαιτείται μόνο υπεύθυνη δήλωση του N. 1599/86 ότι δεν ασφαλίζεται σε άλλον φορέα.

Αν το τέκνο είναι άνω των 18, τότε απαιτείται:

- 1. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 από τον γονέα ότι είναι άνεργο
- 2. Εφόσον σπουδάζει, βεβαίωση του εκπαιδευτικού ιδρύματος

Προσοχή: Για την απογραφή ή έκδοση βιβλιαρίου υγείας τέκνου δεν απαιτείται η προσκόμιση τραπεζικού λογαριασμού (IBAN).

4. Τι θα πρέπει να προσέχει ο ασφαλισμένος προκειμένου να εξασφαλίσει την ορθότητα της ασφάλισής του

Οι ασφαλισμένοι πρέπει να προσέχουν ότι, όταν ασφαλίζονται για τον μισθό και τα ημερομίσθια που δικαιούνται, θα λαμβάνουν και τις ανάλογες παροχές. Μεγαλύτερος μισθός και περισσότερα ημερομίσθια συνεπάγονται περισσότερες και μεγαλύτερες παροχές.

Οι ασφαλισμένοι πρέπει να γνωστοποιούν γραπτά στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, εντός δώδεκα (12) μηνών από την αποχώρησή τους ή την απόλυσή τους από την εργασία, τις ημέρες εργασίας που πραγματοποίησαν και για τις οποίες δεν ασφαλίστηκαν, καθώς και κάθε διαφορά μεταξύ των πραγματικών στοιχείων απασχόλησης και των στοιχείων που δηλώθηκαν από τον εργοδότη.

Επίσης, πρέπει να διατηρούν όλα τα μέχρι 31.12.2001 στοιχεία ασφάλισής τους, μέχρι να κληθούν να τα υποβάλουν στις υπηρεσίες του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ για συνολική ανακεφαλαίωση, καταχώριση και ενημέρωση των μηχανογραφικών αρχείων του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ.

Επιπλέον, οι ασφαλισμένοι, προκειμένου να εξασφαλίσουν την ορθή και ομαλή ασφάλισή τους στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, πρέπει να φροντίζουν για τα ακόλουθα:

- Να απογράφονται σε οποιοδήποτε υποκατάστημα e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, όταν αναλαμβάνουν πρώτη φορά εργασία ασφαλιστέα στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ.
- Να γνωστοποιούν άμεσα κάθε μεταβολή στα στοιχεία απογραφής τους σε οποιοδήποτε υποκατάστημα e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ Να παραδίδουν στον εργοδότη το αντίγραφο της βεβαίωσης απογραφής όσοι απογράφονται στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ για πρώτη φορά μετά την 4.2.2002.
- Να γνωστοποιούν τα πλήρη στοιχεία ασφάλισής τους αμέσως με την πρόσληψή τους και πριν από την ανάληψη εργασίας στον εργοδότη τους με την προσκόμιση είτε του Αποσπάσματος Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης είτε του Δελτίου Ασφαλιστικής Ταυτότητος και Εισφορών (ΔΑΤΕ) είτε του Ασφαλιστικού Βιβλιαρίου Απασχολούμενου (ΑΒΑ) είτε του Ατομικού Δελτίου Ασφάλισης (ΑΔΑ) είτε του Ατομικού Δελτίου Εισφορών (ΑΔΕ), όσοι απογράφηκαν στο e EΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ μέχρι και την 1.2.2002.

- Να ελέγχουν το Απόσπασμα Ατομικού Λογαριασμού για την ορθότητα της ασφάλισής τους. Ειδικότερα, να ελέγχουν αν ο εργοδότης δηλώνει στοιχεία ασφάλισης για:
  - Ο το σύνολο των καταβαλλόμενων αποδοχών,
  - όλες τις ημέρες εργασίας,
  - Ο τις υπερωρίες και
  - τα δώρα εορτών, την άδεια και το επίδομα αδείας.

5. Τι δικαιώματα έχει ο ασφαλισμένος σε περίπτωση που δεν του καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές από τον εργοδότη

Οι ανακύπτουσες διαφορές ανάμεσα στους ασφαλισμένους-δικαιούχους παροχών με τους ασφαλιστικούς οργανισμούς αντιμετωπίζονται σύμφωνα με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο με υποβολή ενστάσεων ή καταγγελία ενώπιον των αρμόδιων οργάνων των ασφαλιστικών οργανισμών και με άσκηση προσφυγών ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων. Διακρίνουμε δύο κύριες περιπτώσεις διαφορών: α) διαφορές που αφορούν την υπαγωγή στην ασφάλιση και β) διαφορές που αφορούν την απονομή συνταξιοδοτικών παροχών.

5.1 Διαφορές που αφορούν την υπαγωγή στην ασφάλιση

Σε περίπτωση που δεν καταβάλλονται οι ασφαλιστικές εισφορές του ασφαλισμένου από τον εργοδότη, ο ασφαλισμένος θα πρέπει να κάνει καταγγελία ενώπιον του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, επί της οποίας εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση, επιβάλλεται πρόστιμο στον εργοδό και καταλογίζονται οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές.

Οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες αυτών δικαιούνται να προσβάλλουν με ένσταση, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη στιγμή που τους κοινοποιήθηκε, κάθε απόφαση Διευθυντή τοπικού υποκαταστήματος του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ που αφορά την υπαγωγή τους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ή στην εξαίρεση από αυτήν, την αναγνώριση χρόνου ασφάλισης, την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης, την επιστροφή εισφορών και γενικά την ασφαλιστική τους κατάσταση. Η ένσταση απευθύνεται προς την αρμόδια Τοπική Διοικητική Επιτροπή του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, η οποία καλείται να επανεξετάσει την υπόθεση ως προς τα πραγματικά και ως προς τα νομικά δεδομένα. Έτσι, η Τοπική Διοικητική Επιτροπή ερευνά κάθε έγγραφο και στοιχείο που θα τεθεί υπόψη της, είτε από την ίδια είτε από τον ενιστά-

μενο, ο οποίος παρίσταται και ακούγεται κατά τη συζήτηση της ένστασης. Η υποβολή της ένστασης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης ούτε αναστέλλει την τυχόν επιβάρυνση από πρόσθετα τέλη. Οι αποφάσεις της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής κοινοποιούνται στους ενιστάμενους, με απόδειξη παραλαβής.

Ο ενιστάμενος ή ο εργοδότης ή οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον έχει δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή ουσίας εναντίον της απόφασης της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων. Η προθεσμία είναι εξήντα (60) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης ή από τότε που έλαβε γνώση ο προσφεύγων. Σημειώνουμε στο σημείο αυτό ότι το στάδιο της ένστασης είναι υποχρεωτικό και επομένως η άπρακτη παρέλευσή του δεν νομιμοποιεί την υποβολή εν συνεχεία της προσφυγής. Δύναται επίσης ο ασφαλισμένος να προσφύγει εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την άπρακτη παρέλευση τρίμηνης προθεσμίας από την υποβολή της ένστασης, χρονικό σημείο κατά το οποίο τεκμαίρεται η σιωπηρή απόρριψη της ένστασης.

Οι ασφαλισμένοι θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η μη καταβολή των εισφορών από τον εργοδότη δεν συνεπάγεται για τον εργαζόμενο την απώλεια του δικαιώματός του στις παροχές, εφόσον προβεί έγκαιρα, εντός 12μήνου, στην γνωστοποίηση του χρόνου ασφάλισής του. Με τον τρόπο αυτόν ο ασφαλισμένος δεν χάνει τα δικαιώματά του επί των παροχών, ακόμα και αν ο ασφαλιστικός φορέας δεν επιτύχει την είσπραξη των εισφορών από τον εργοδότη.

5.2 Διαφορές που αφορούν την απονομή συνταξιοδοτικών παροχών

Στην περίπτωση εσφαλμένων αποφάσεων απονομής συνταξιοδοτικών παροχών του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ είναι δυνατή η υποβολή ένστασης ενώ-

πιον της αρμόδιας Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής εντός τρίμηνης προθεσμίας. Η προθεσμία άρχεται από τη νομότυπη κοινοποίηση της απόφασης στον ενδιαφερόμενο δικαιούχο.

Οι αποφάσεις που απορρίπτουν τις ενστάσεις προσβάλλονται ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων με προσφυγή. Δικαίωμα προσφυγής έχει ο ασφαλισμένος-δικαιούχος της παροχής, ο διευθυντής του καταστήματος e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ που εξέδωσε την πράξη και οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Η προθεσμία είναι εξήντα (60) ημέρες από την έκδοση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης έκδοσης της πράξης.

Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκηση της προσφυγής δεν αναστέλλουν αυτοδικαίως την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης.

ΙΙ. ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑ

Ο e-ΕΦΚΑ χορηγεί τις παροχές ασθενείας των ενταχθέντων σε αυτόν ασφαλιστικών φορέων (μεταξύ αυτών και του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ), έως την έκδοση ενιαίου Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών. Σε περίπτωση ασθένειας εξαιτίας της οποίας αδυνατούν να εργαστούν επί τέσσερις (4) ημέρες και άνω, οι μισθωτοί-άμεσα ασφαλισμένοι λαμβάνουν επίδομα ασθενείας, προς αναπλήρωση της απώλειας μισθού, υπό τις εξής προϋποθέσεις:

Προϋποθέσεις - Διάρκεια επιδότησης

- Να καταστούν ανίκανοι για εργασία λόγω ασθενείας, χωρίς δικό τους πταίσμα.
- Προκειμένου για επιδότηση διάρκειας έως 182 ημερών για την ίδια ασθένεια ή για διαφορετικές μέσα στο έτος, να έχουν συμπληρώσει εκατόν είκοσι (120) τουλάχιστον ημέρες εργασίας κατά το ημερολογιακό έτος το αμέσως προηγούμενο από την αναγγελία της ασθένειας ή κατά το προηγούμενο της αναγγελίας αυτής 15μηνο, χωρίς όμως να υπολογίζονται στη δεύτερη περίπτωση οι ημέρες εργασίας-ασφάλισης που πραγματοποιήθηκαν στο τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο του 15μηνου.
- Για τους οικοδόμους, απαιτούνται εκατό (100) ημέρες εργασίας στο προηγούμενο έτος ή 15μηνο και να έχουν πραγματοποιηθεί 200 ημέρες σε οικοδομικές εργασίες μέσα στα δύο ημερολογιακά έτη τα αμέσως προηγούμενα της αναγγελίας της ασθένεας ή μέσα στους προηγούμενους τριάντα (30) μήνες, στους οποίους δεν συνυπολογίζονται οι ημέρες του τελευταίου τριμήνου. Ειδάλλως απαιτούνται οι εκατόν είκοσι (120) ημέρες.

Προκειμένου για επιδότηση πέραν των εκατόν ογδόντα δύο (182) ημερών και μέχρι τριακόσιες εξήντα (360) για την ίδια πάθηση, απαιτείται η πραγματοποίηση τριακοσίων ημέρων (300) ασφάλισης μέσα στα δύο ημερολογιακά έτη τα αμέσως προηγούμενα από εκείνο της αναγγελίας της ασθένειας ή μέσα στο προηγούμενο της αναγγελίας αυτής 30μηνο, χωρίς συνυπολογισμό των ημερών εργασίας του τελευταίου τριμήνου του 30μηνου.

Προκειμένου για επιδότηση πέραν των τριακοσίων εξήντα (360) ημέρων και μέχρι επτακοσίων είκοσι (720) ημερών για την ίδια πάθηση, ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει πραγματοποιήσει όμοιες προϋποθέσεις με αυτές της χορήγησης σύνταξης αναπηρίας:

- α) 1.500 ημέρες εργασίας, από τις οποίες 600 τουλάχιστον τα τελευταία πέντε (5) έτη τα αμέσως προηγούμενα της αναγγελίας της ασθένειας ή
- β) 4.500 ημέρες εργασίας μέχρι την ημέρα αναγγελίας της ασθένειας.
- γ) Αν δεν υπάρχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις, υπάρχουν όμως 10.000 ημέρες εργασίας στο σύνολο της ασφάλισης, μέχρι την ημέρα αναγγελίας της πάθησης, πάλι είναι δυνατή η καταβολή επιδόματος ασθενείας μέχρι 720 ημέρες.
- δ) Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν συγκεντρώνει καμία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις, δικαιούται επιδότηση μέχρι 720 ημέρες, αν έχει πραγματοποιήσει 300 ημέρες εργασίας και δεν έχει υπερβεί το 21ό έτος της ηλικίας του. Το κατώτατο αυτό όριο των 300 ημερών εργασίας αυξάνεται ανά 120 ημέρες εργασίας κατά μέσο όρο κάθε έτος, μετά τη συμπλήρωση του 21ού έτους της ηλικίας και μέχρι τις 4.200 ημέρες εργασίας. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να υπάρχουν και 300 ημέρες εργασίας που να έχουν πραγματοποιηθεί στα αμέσως προηγούμενα πέντε (5) έτη εκείνου της αναγγελίας της ασθένειας.

Διαδικασία χορήγησης επιδόματος

Ο ασφαλισμένος υποβάλλει ηλεκτρονικά αίτηση στον δικτυακό τόπο του e-ΕΦΚΑ εντός προθεσμίας οχτώ (8) μηνών από την ημερομηνία αναγγελίας της ασθένειας από τον γιατρό στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης. Οι θεράποντες ιατροί του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα που είναι πιστοποιημένοι στην ΗΔΙΚΑ έχουν δυνατότητα να χορηγήσουν βεβαίωση ανικανότητας προς εργασία λόγω ασθένειας για τις πρώτες δεκαπέντε (15) μέρες. Εντός προθεσμίας 15 ημερών από την υποβολή της αίτησης του μισθωτού, ο εργοδότης υποχρεούται να καταχωρίσει τα στοιχεία που απαιτούνται για την επεξεργασία της αίτησης (ημερομηνία πρόσλη-

ψης, ειδικότητα, διάστημα απουσίας από την εργασία, αποδοχές). Κατόπιν ελέγχου πλήρωσης των προϋποθέσεων το επίδομα καταβάλλεται στο λογαριασμό του δικαιούχου.

Ο θεράπων ιατρός των δημόσιων δομών φροντίδας υγείας, ο θεράπων ιατρός των συμβεβλημένων με τον ΕΟΠΥΥ ιδιωτικών κλινικών και ο ιδιώτης θεράπων ιατρός ακόμα που έχει ειδικότητα αντίστοιχη με την πάθηση του ασφαλισμένου, μπορεί να χορηγήσει ανικανότητα για εργασία μέχρι δεκαπέντε (15) ημέρες στο ίδιο ημερολογιακό έτος είτε συνεχή είτε διακεκομμένη.

Για χορήγηση ανικανότητας πέραν των 15 ημερών, ο ασφαλισμένος παραπέμπεται στην αρμόδια Α/βάθμια Υγειονομική Επιτροπη μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο από την ημερομηνία έκδοσης του σχετικού παραπεμπτικού από τον θεραπευτή ιατρό.

Σε περίπτωση νοσηλείας του ασφαλισμένου σε Κρατικό Νοσοκομείο ή σε συμβεβλημένη με τον ΕΟΠΥΥ ιδιωτική κλινική, ο θεράπων ιατρός μπορεί να χορηγήσει ανικανότητα για εργασία πέραν της νοσηλείας και μέχρι τριάντα (30) ημέρες μέσα σε χρονικό διάστημα ενός έτους, εφόσον η ανικανότητα είναι συνεχής. Αν ο ασφαλισμένος νοσηλευτεί εκ νέου σε Κρατικό Νοσοκομείο, η ανωτέρω διαδικασία θα επαναληφθεί.

Η Α/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή μπορεί να χορηγήσει ανικανότητα μέχρι εξάντλησης του ανωτάτου ορίου, δηλαδή μέχρι επτακόσιες είκοσι (720) ημέρες.

Ποσό επιδόματος

Για την πρόσβαση στο επίδομα ασθενείας προβλέπεται αναμονή τριών (3) ημερών από την αναγγελία της ασθένειας. Δηλαδή, το επίδομα καταβάλλεται από την τέταρτη ημέρα και εφεξής.

Το ποσό του ημερήσιου επιδόματος ασθενείας ανέρχεται στο μισό (50%) του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος, βάσει του μέσου όρου των αποδοχών του κατά τις τελευταίες τριάντα (30) ημέρες εργασίας που πραγματοποίησε στο προηγούμενο από την αναγγελία της ασθένειας ημερολογιακό έτος.

Το επίδομα προσαυξάνεται κατά 10% για κάθε προστατευόμενο μέλος της οικογένειας μη μπορώντας να υπερβεί το 70% του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης με βάση την οποία υπολογίστηκε, ούτε να είναι ανώτερο από το τεκμαρτό ημερομίσθιο της όγδοης ασφαλιστικής κλάσης που ισχύει εκάστοτε.

Κατ' εξαίρεση, για τις πρώτες δεκαπέντε (15) ημέρες αποχής από την εργασία λόγω ασθένειας, το ποσό του επιδόματος με τις προσαυξήσεις λόγω οικογενειακών βαρών ισούται με το 50% του καθοριζόμενου ποσού και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερο του τεκμαρτού ημερομισθίου της τρίτης ασφαλιστικής κλάσης όπως αυτό ισχύει κάθε φορά και του 35% του ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης με την οποία υπολογίζεται το επίδομα. Για τους οικοδόμους δεν ισχύει η μείωση στο ποσό του επιδόματος για τις πρώτες δεκαπέντε (15) ημέρες της επιδότησης.

Για την εξεύρεση του τεκμαρτού ημερομισθίου δεν συνυπολογίζονται τα Δώρα Εορτών που καταβάλλονται στους μισθωτούς κατά τις εορτές Πάσχα και Χριστουγέννων. Συνεπώς, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι ακαθάριστες αποδοχές των τριάντα (30) ημερών του προηγούμενου έτους (Εγκύκλ. e ΕΦΚΑ τ. IKA ETAM 60/2002).

ΙΙΙ. ΠΑΡΟΧΕΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ

Στην περίπτωση εγκυμοσύνης και μητρότητας προβλέπονται παροχές σε είδος, σε χρήμα, σε ασφαλιστικά δικαιώματα και άλλα. Οι παροχές σε χρήμα για τις ασφαλισμένες έχουν ως εξής:

- 1. Καταβολή χρηματικού βοηθήματος τοκετού
- 2. Καταβολή επιδομάτων μητρότητας
- 3. Χορήγηση συμπληρωματικών παροχών μητρότητας από τον ΔΥΠΑ
- 4. Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας

1. Χρηματικό βοήθημα τοκετού

Σε περίπτωση τοκετού εκτός νοσηλευτικού ιδρύματος καταβάλλεται αντί μαιευτικής περίθαλψης εφάπαξ χρηματικό βοήθημα ύψους 900 ευρώ, 1.200 ευρώ για δίδυμη κύηση και 1600 ευρώ για τρίδυμη. Πρόκειται για παροχή που χορηγείται σε αντικατάσταση άλλης, εν προκειμένω της μαιευτικής περίθαλψης. Εφόσον ή μαιευτική περίθαλψη πραγματοποιηθεί σε νοσοκομείο του ΕΣΥ, δεν καταβάλλεται βοήθημα τοκετού. Η παροχή καταβάλλεται τόσο σε άμεσα όσο και σε έμμεσα ασφαλισμένες.

2. Επίδομα μητρότητας

Οι άμεσα ασφαλισμένες μητέρες δικαιούνται να λάβουν επίδομα μητρότητας (κυοφορίας και λοχείας) συνολικής διάρκειας δεκαεπτά (17) εβδομάδων (119 ημέρες). Οι οκτώ πρώτες (8) εβδομάδες (56 ημέρες – επίδομα κυοφορίας) χορηγούνται πριν από την αναμενόμενη ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες εννέα (9) (63 ημέρες – επίδομα λοχείας) μετά τον τοκετό ως μια ενιαία άδεια.

Στην περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί νωρίτερα από την πιθανή ημέρα τοκετού, οι υπόλοιπες ημέρες του επιδόματος κυοφορίας προστίθενται στις ημέρες λοχείας, με την προϋπόθεση της αποχής της ασφαλισμένης από την εργασίας της.

Στην περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί μεταγενέστερα από την πιθανή ημέρα τοκετού καταβάλλεται επίδομα και για το διάστημα που μεσολαβεί από την πιθανή ημέρα τοκετού μέχρι και την πραγματική, χωρίς να μει-ώνονται οι αντίστοιχες ημέρες του επιδόματος λοχείας.

Το επίδομα μητρότητας χορηγείται και στις κυοφορούσες (φέρουσες/παρένθετες) γυναίκες και στις τεκμαιρόμενες μητέρες. Για την απόδοση του επιδόματος απαιτείται η προσκόμιση της τελεσίδικης δικαστικής άδειας παρένθετης μητρότητας και ληξιαρχική πράξη γέννησης του τέκνου.

Προϋποθέσεις

Για την καταβολή του επιδόματος κυοφορίας και λοχείας η ασφαλιζόμενη πρέπει να έχει συμπληρώσει διακόσιες (200) ημέρες εργασίας στην ασφάλιση τα δύο (2) προηγούμενα χρόνια από την πιθανή ή την πραγματική ημέρα τοκετού και να μην εργάζεται κατά τον χρόνο της επιδότησης.

Ως χρονικό σημείο έναρξης της διετίας λαμβάνεται η προηγούμενη της ημέρας που πιθανολογείται από τον ιατρό του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ ο τοκετός ή πάντως έλαβε χώρα ο τοκετός.

Απαιτείται επίσης η ασφαλισμένη να απέχει από την εργασία της, χωρίς να ερευνώνται ο χρόνος και η αιτία της διακοπής αυτής, για τις οριζόμενες ημέρες (56 και 63) πριν και μετά τον τοκετό που καταβάλλονται οι παροχές μητρότητας.

Σημειώνεται ότι στις διακόσιες (200) ημέρες εργασίας προσμετρούνται οι πλασματικές ημέρες ασθενείας, ενώ δεν δύναται να προσμετρηθούν οι ημέρες επιδότησης λόγω ανεργίας ή της επιδότησης διαφοράς κυοφορίας-λοχείας από τον ΛΥΠΑ.

Ποσό επιδόματος

Τα επιδόματα κυοφορίας και λοχείας είναι ίσα με το βασικό επίδομα ασθενείας, μαζί με τις τυχόν προσαυξήσεις λόγω οικογενειακών βαρών. Δηλαδή ανέρχονται στο 50% του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία ανήκει η ασφαλισμένη. Ωστόσο, δεν ισχύουν οι περιορισμοί που αναφέρονται στο ανώτατο όριο του ποσού επιδόματος ασθενείας.

Σημειώνεται ότι τα επιδόματα κυοφορίας και λοχείας δεν μπορούν να είναι μικρότερα από τα 2/3 των καθαρών αποδοχών της εργαζόμενης μητέρας, καθώς επίσης και από το τεκμαρτό ημερομίσθιο της 1ης ασφαλιστικής κλάσης.

Στην περίοδο των 119 ημερών συμπεριλαμβάνονται και οι μη εργάσιμες ημέρες.

Στην περίπτωση που το παιδί γεννηθεί νεκρό ή πεθάνει λίγες ώρες μετά δεν καταβάλλεται επίδομα λοχείας, καταβάλλεται όμως επίδομα ασθενείας, εφόσον ζητηθεί από τον γιατρό του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, για τυχόν αναρρωτική άδεια.

Διαδικασία Υποβολής Ηλεκτρονικής Αίτησης

Οι ασφαλισμένες του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ υποβάλλουν ηλεκτρονική αίτηση στον διαδικτυακό τόπο του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ για την πληρωμή του επιδόματος μητρότητας (κυοφορίας και λοχείας) και του ειδικού επιδόματος μητρότητας. Ηλεκτρονική αίτηση υποβάλλεται κατόπιν ταυτοποίησης εντός προθεσμίας οχτώ (8) μηνών από τη γέννηση του τέκνου. Ο εργοδότης καταχωρεί ηλεκτρονικά στον διαδικτυακό τόπο του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ την προβλεπόμενη βεβαίωση αποχής από την εργασία. Το επίδομα μητρότητας καταβάλλεται σε τραπεζικό λογαριασμό που έχει καταχωριστεί στο μητρώο ασφαλισμένου κατόπιν ελέγχου πλήρωσης των προϋποθέσεων χορήγησης. Η απαιτούμενη ιατρική βεβαίωση και η ληξιαρχική πράξη γέννησης του τέκνου ανακτώνται μέσω διασύνδεσης του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ με το σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης και το Μητρώο Πολιτών.

3. Συμπληρωματικές παροχές μητρότητας

Πρόκειται για παροχές που χορηγούνται από τον ΔΥΠΑ στις άμεσα ασφαλισμένες προκειμένου να καλύψουν τη διαφορά ανάμεσα στα επιδόματα μητρότητας και τις αποδοχές που λαμβάνουν από την εργασία τους. Δικαιούχες είναι οι άμεσα ασφαλισμένες των κλάδων παροχών ασθενείας και μητρότητας σε χρήμα του e-ΕΦΚΑ, εφόσον έχουν ενεργή εργασιακή σχέση. Η συμπληρωματική παροχή ισούται προς τη διαφορά που προκύπτει μεταξύ των καταβληθέντων από τον e-ΕΦΚΑ επιδομάτων μητρότητας και των αποδοχών τις οποίες δικαιούται η ασφαλισμένη από την έναρξη της άδειας κυοφορίας. Η καταβολή γίνεται εφάπαξ μετά την πλήρη καταβολή των επιδομάτων μητρότητας από τον ασφαλιστικό φορέα.

4. Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας

Μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας ή τη λήξη της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο άδειας, η μητέρα ασφαλισμένη στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ με σχέση εξαρτημένης εργασίας, ορισμένου ή αορίστου χρόνου, με πλήρη ή μερική απασχόληση, δικαιούται να λάβει ειδική άδεια προστασίας μητρότητας έξι (9) μηνών. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω άδειας καταβάλλεται μηνιαία από τον ΔΥΠΑ ειδική παροχή στην εργαζόμενη μητέρα, η οποία είναι ίση με τον κατώτατο μισθό όπως κάθε φορά καθορίζεται. Σε περίπτωση απασχόλησης μέχρι και τέσσερις (4) ώρες ημερησίως ή μέχρι δεκατρείς (13) ημέρες τον μήνα, καταβάλλεται στην ασφαλισμένη το μισό ποσό του προβλεπόμενου.

Ο χρόνος της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας θεωρείται χρόνος ασφάλισης στους κλάδους κύριας σύνταξης και ασθένειας και στους φορείς επικουρικής ασφάλισης.

Ιν.ΠΑΡΟΧΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

Εργατικό είναι το ατύχημα που συμβαίνει στον εργαζόμενο κατά τη διάρκεια της εργασίας ή με αφορμή αυτήν και το οποίο οφείλεται σε απότομο γεγονός (βίαιο συμβάν), εφόσον αυτό προκαλεί στον εργαζόμενο ανικανότητα να εργαστεί [για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) ημερών]. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με το εργατικό ατύχημα εξομοιώνεται και η επαγγελματική ασθένεια.

Ως εργατικό ατύχημα αναγνωρίζεται και αυτό που συμβαίνει κατά τη μετάβαση του ασφαλισμένου στον τόπο εργασίας του ή κατά την αποχώρησή του από αυτόν αρκεί να υπάρχει στη συγκεκριμένη περίπτωση αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της εργασίας και του ατυχήματος.

Αναγγελία εργατικού ατυχήματος στον ασφαλιστικό φορέα

Η αναγγελία του εργατικού ατυχήματος στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ πρέπει να γίνεται από τον εργοδότη ή αντιπρόσωπό του, μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες, μη συνυπολογιζομένων των Κυριακών και των αργιών, από την επόμενη ημέρα που αυτό θα συμβεί.

Ο γιατρός και κάθε υπάλληλος του ασφαλιστικού φορέα πρέπει να αναγγέλλουν το ατύχημα μέσα σε είκοσι τέσσερις (24) ώρες από τότε που έλαβαν γνώση. Σε περίπτωση νοσηλείας του ασφαλισμένου σε κρατικό νοσοκομείο ή ιδιωτικό θεραπευτήριο συμβεβλημένο ή μη, πρέπει η αναγγελία του ατυχήματος να γίνει μέσα σε πέντε (5) μέρες από την έξοδό του από το νοσοκομείο με περιγραφή και των εξωτερικών στοιχείων του ατυχήματος.

Το αρμόδιο για τον χαρακτηρισμό του ατυχήματος όργανο (Δ/ντής Υποκ/ τος) έχει τη δυνατότητα να δεχτεί δήλωση που υποβλήθηκε εκπρόθεσμα, εάν πειστεί πως λόγοι εντελώς ανεξάρτητοι από τη θέληση των προσώπων που δήλωσαν το ατύχημα παρεμπόδισαν την έγκαιρη δήλωση. Στην περίπτωση όμως αυτή, η προθεσμία δεν παρατείνεται πέρα από εξήντα (60) ημέρες από το ατύχημα, εκτός εάν αυτό προκάλεσε τον θάνατο του ασφαλισμένου, οπότε η προθεσμία για την αναγγελία με σκοπό την απόκτηση σύνταξης μπορεί να παραταθεί μέχρι δύο (2) χρόνια.

Στην περίπτωση δε που το ατύχημα είχε ως συνέπεια την απόλυτη αναπηρία του ασφαλισμένου, η προθεσμία για την αναγγελία με σκοπό την απόκτηση δικαιώματος σε σύνταξη μπορεί να παραταθεί μέχρι και έναν (1) χρόνο από το ατύχημα.

Οι προθεσμίες που ορίζονται για την αναγγελία εργατικού ατυχήματος είναι αποκλειστικές και, συνεπώς, η υποβολή δήλωσης εργατικού ατυχήματος μετά την πάροδο των προθεσμιών αυτών έχει ως συνέπεια την απόρριψη της δήλωσης ως απαράδεκτης.

Αυτό που θα πρέπει να ελέγχεται με μεγάλη προσοχή είναι εάν η αναγγελία του ατυχήματος είναι εμπρόθεσμη ή εκπρόθεσμη. Δεν έχει καμία σχέση η αναγγελία για την καταβολή του επιδόματος ασθένειας με την αναγγελία του ατυχήματος.

Στην περίπτωση που οι συνέπειες του εργατικού ατυχήματος δεν εκδηλωθούν άμεσα, η προθεσμία για την αναγγελία δεν αρχίζει από τότε που έγινε το ατύχημα, αλλά από τον χρόνο που εκδηλώθηκαν οι συνέπειές του. Ο ασφαλισμένος, όμως, πρέπει να προβάλει σαφώς τους σχετικούς ισχυρισμούς του για να μπορέσει το e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, έπειτα από έλεγχο, να κρίνει σχετικά.

Επιδότηση εργατικού ατυχήματος από το e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ

Στις περιπτώσεις εργατικού ατυχήματος, δεν απαιτούνται χρονικές προϋποθέσεις για την επιδότηση του εργαζομένου, αρκεί η ασφάλιση κατά την ημέρα του ατυχήματος, ενώ στις περιπτώσεις των εκτός εργασίας ατυχημάτων είναι αρκετή η συμπλήρωση του μισού μόνο αριθμού ημερών ασφάλισης που απαιτούνται για τη χορήγηση των αντίστοιχων παροχών της ασφάλισης.

Το ύψος του επιδόματος εξαρτάται από τις αποδοχές των τριάντα (30) τελευταίων ημερών που έχει ο εργαζόμενος στο προηγούμενο έτος.

Ειδικότερα για τις πρώτες δεκαπέντε (15) ημέρες επιδότησης κάθε έτους μετά το τριήμερο του χρόνου αναμονής το ποσό του επιδόματος ασθένειας είναι ίσο με το 50% του ημερήσιου επιδόματος ασθένειας της ασφαλιστικής κλάσης που καθορίζεται με βάση τις αποδοχές των τελευταίων ημερών του προηγούμενου έτους, με εξαίρεση τους εργατοτεχνίτες οικοδόμους, που παραμένουν στο 50% του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής τους κλάσης.

Το ανώτατο όριο επιδότησης λόγω ασθένειας για την ίδια πάθηση ανέρχεται σε επτακόσιες είκοσι (720) ημέρες και για διαφορετικές παθήσεις μέσα στον ίδιο χρόνο σε εκατόν ογδόντα δύο (182) ημέρες, εφόσον υπάρχουν οι ανάλογες χρονικές προϋποθέσεις.

Η επιδότηση για την ίδια πάθηση ακολουθεί τα εξής στάδια:

182 ημέρες αν υπάρχουν οι απαραίτητες χρονικές προϋποθέσεις, δηλαδή 120 ημέρες εργασίας μέσα στο προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή 15μηνο.

Μετά τη συμπλήρωση των 182 ημερών και μέχρι 360 ημέρες πρέπει να υπάρχουν 300 ημέρες εργασίας μέσα στα δύο (2) χρόνια τα αμέσως προηγούμενα της αναγγελίας της πάθησης ή στο 30μηνο.

Μετά τη συμπλήρωση των 360 ημερών πρέπει να υπάρχουν οι αυξημένες προϋποθέσεις της συνταξιοδότησης αναπηρίας για τη συνέχιση της επιδότησης μέχρι 720 ημέρες.

Όταν ο εργαζόμενος είναι ασφαλισμένος στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ και υποστεί εργατικό ατύχημα δικαιούται μόνο τις χορηγούμενες από το e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ παροχές και ο εργοδότης απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση αποζημίωσής του, εκτός αν πρόκειται για χρηματική ικανοποίηση του εργαζομένου εξαιτίας ηθικής βλάβης, η οποία διατηρείται σε κάθε περίπτωση.

Ωστόσο, αν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να καταβάλει στον εργαζόμενο τη διαφορά μεταξύ του ποσού της, κατά το κοινό δίκαιο, αποζημίωσης και του ολικού ποσού των παροχών που χορηγεί το e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ. Ομοίως, οφείλει να επιστρέψει στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ κάθε ποσό που δαπάνησε για τη χορήγηση των παροχών στον παθόντα εργαζόμενο.

Επαγγελματική ασθένεια

Η επαγγελματική ασθένεια εξομοιώνεται από την άποψη των συνεπειών και της παρεχόμενης ασφαλιστικής προστασίας με το εργατικό ατύχημα.

ΜΕΡΟΣ Β: ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Κατηγορίες ασφάλισης και κατηγορίες ασφαλισμένων στην αναγνώριση πλασματικού χρόνου

Ο χρόνος εκτός εργασίας και εκτός ασφάλισης μπορεί, στο πλαίσιο που ορίζει η νομοθεσία, να αναγνωριστεί και να συνυπολογιστεί στον «κανονικό» χρόνο ασφάλισης. Η αναγνώριση πλασματικού χρόνου ασφάλισης είναι ένας χρήσιμος τρόπος συμπλήρωσης ασφαλιστικού χρόνου που λείπει από τους ασφαλισμένους για να θεμελιώσουν ή και να προσαυξήσουν το ποσό της σύνταξης.

Οι κατηγορίες που δικαιολογούν την έλλειψη ασφάλισης μπορούν να εξομοιωθούν με πραγματική ασφάλιση υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις που περιγράφονται κάθε φορά στη νομοθεσία.

Ο πλασματικός χρόνος μπορεί να προσμετρηθεί όχι μόνο για τη θεμελίωση σύνταξης αλλά και, υπό προϋποθέσεις, για την προσαύξησή της.

Σχετικά με τον χρόνο ασφάλισης, υπάρχουν οι εξής τρεις κατηγορίες:

- Ο χρόνος πραγματικής (υποχρεωτικής) ασφάλισης.
- Ο χρόνος προαιρετικής ασφάλισης.
- Ο αναγνωριζόμενος χρόνος πλασματικής ασφάλισης.

Ενώ η πραγματική ασφάλιση επέρχεται υποχρεωτικά μόλις συντρέξουν οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις, στην προαιρετική ασφάλιση και στην αναγνώριση πλασματικών χρόνων η έναρξη της ασφάλισης εξαρτάται από την αίτηση του ασφαλισμένου. Επομένως, η άσκηση του δικαιώματος αναγνώρισης εναπόκειται στην πρωτοβουλία του ασφαλισμένου.

Πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης

Αναγνωριζόμε- νος Χρόνος	Μέγιστος Αριθμός Ενσήμων	Θεμελίωση	Προσάυ- ξηση
Στρατιωτική θητεία	Το σύνολο του χρόνου στράτευσης - Υπολογίζε- ται με 30 ένσυμα το μήνα και όχι με 25	NAI	NAI
Γονική άδεια ανατροφής παι- διών	Το σύνολο του χρόνου	NAI	NAI
Επιδοτούμενη ασθένεια	Έως 300 μέρες	NAI	OXI
Επιδοτούμενη ανεργεία	Έως 300 μέρες	NAI	OXI
Εκπαιδευτική άδεια άνευ αποδοχών	Έως 600 μέρες	NAI	NAI
Χρόνος σπου- δών	Αναγνωρίζεται ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση ενός μόνο πτυχίου ανώτερης ή ανώτατης σχολής Προϋπόθεση να μην υπάρχει παράλληλη ασφάλιση (π.χ. εργασία κατά τη φοίτηση). Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί και στο γεγονός ότι δεν είναι δυνατή η αναγνώριση του χρόνου σπουδών αν δεν αποκτηθεί το σχετικό πτυχείο ή δίπλωμα	NAI	NAI
Αναγνωριζόμε- νος Χρόνος	Μέγιστος Αριθμός Ενσήμων	Θεμελίωση	Προσάυ- ξηση
Κενά ασφάλισης	Το σύνολο του χρόνου	NAI	NAI
Χρόνος κύησης & λοχείας	Το σύνολο του χρόνου μέχρι 119 μέρες	NAI	OXI
Χρόνος απεργίας	Το σύνολο του χρόνου	NAI	NAI

Χρόνος γέννη- σης παιδιού	Το σύνολο του χρόνου (300 ΗΕ για το πρώτο παιδί και 600 ΗΕ για κάθε επόμενο παιδί μέχρι το τρίτο)	NAI	NAI
Χρόνος μαθη- τείας	Έως 2 έτη	NAI	NAI
Χρόνος προσ. κράτησης ή φυλάκισης	Το σύνολο του χρόνου	NAI	NAI
Χρόνος σύνταξης αναπηρίας	Το σύνολο του χρόνου	NAI	NAI

Το δικαίωμα αναγνώρισης για καθέναν από τους παραπάνω χρόνους ασκείται μόνο σε έναν φορέα κύριας ασφάλισης ή στο Δημόσιο και σε έναν φορέα επικουρικής ασφάλισης, ενώ δεν είναι δυνατή η αναγνώριση μέρους του ίδιου χρόνου σε έναν φορέα και το υπόλοιπο του ίδιου χρόνου σε άλλον φορέα.

ΕΞΑΓΟΡΑ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Για κάθε αναγνωριζόμενο με εξαγορά μήνα ασφάλισης καταβάλλεται εισφορά ίση με το ύψος του συνολικού ασφαλίστρου κύριας σύνταξης (ασφαλισμένου και εργοδότη), όπως αυτό διαμορφώνεται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης αναγνώρισης, επί των ασφαλιστέων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τον τελευταίο μήνα πλήρους απασχόλησης πριν από την υποβολή της αίτησης αναγνώρισης.

Η εξόφληση γίνεται:

- Είτε εφάπαξ με έκπτωση 2% για κάθε έτος εξαγοράς. Η καταβολή του συνολικού ποσού πρέπει να γίνει εντός τριμήνου από την κοινοποίηση της απόφασης αναγνώρισης.
- Είτε σε δόσεις. Το σχετικό ποσό εξαγοράς καταβάλλεται σε τόσες μηνιαίες δόσεις όσοι είναι και οι μήνες που αναγνωρίζονται. Η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα της κοινοποίησης της απόφασης αναγνώρισης. Όπου ο αναγνωριζόμενος χρόνος ασφάλισης αξιοποιείται πριν από την εξόφληση της εισφοράς εξαγοράς, παρακρατείται κάθε μήνα από τη σύνταξη και μέχρι την εξόφληση της οφειλής ποσό ίσο με το 1/4 της σύνταξης.

ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝΟΥ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΑΣΦΑΛΙ-ΣΗΣ

- Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις όπως διαμορφώνονται για το έτος 2011 μέχρι 4 έτη.
- Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις όπως διαμορφώνονται για το έτος 2012 μέχρι 5 έτη.
- Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις όπως διαμορφώνονται για το έτος 2013 μέχρι 6 έτη.
- Για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις όπως διαμορφώνονται για το έτος 2014 και εφεξής μέχρι 7 έτη.

Παράδειγμα

Ασφαλισμένος που θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με 12.000 πραγματικές ημέρες ασφάλισης το 2025 στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ (άρα έχει το δικαίωμα αναγνώρισης χρόνων ασφάλισης 7 ετών).

Έστω ότι έχει τη δυνατότητα αναγνώρισης πλασματικών ετών, π.χ. στρατιωτικής θητείας και σπουδών, και έχει ασφαλιστεί κατά τη διάρκεια της ζωής του στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ και στον ΟΑΕΕ. Δικαιούται να αναγνωρίσει τον χρόνο στρατιωτικής θητείας (ή όσο χρόνο από αυτόν επιθυμεί) στον έναν από τους δύο φορείς και τον χρόνο σπουδών (ή όσο χρόνο από αυτόν επιθυμεί) στον άλλον φορέα κατ' επιλογή του ή να αναγνωρίσει τόσο τον χρόνο στρατιωτικής θητείας όσο και τον χρόνο σπουδών σε έναν από τους δύο φορείς κατ' επιλογή του.

Δεν μπορεί, όμως, να αναγνωρίσει τμήμα του χρόνου σπουδών στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ και ένα άλλο μέρος στον ΟΑΕΕ.

Προσοχή: Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που δεν θεμελιωθεί δικαίωμα συνταξιοδότησης οι εισφορές που έχουν καταβληθεί για την αναγνώριση των χρόνων δεν επιστρέφονται.

Για τον υπολογισμό του κατά περίπτωση ανώτατου ορίου αναγνωριστέου πλασματικού χρόνου ΣΥΝΥΠΟΛΟΓΙΖΟΝΤΑΙ:

- α) κάθε άλλος πλασματικός χρόνος, με βάση διατάξεις άλλων νόμων,
- β) κάθε άλλος χρόνος κατά τον οποίο μπορεί μεν να έχει παρασχεθεί πραγματική εργασία, χωρίς όμως να έχει χωρήσει υποχρεωτική ασφάλιση και ο οποίος έχει τυχόν αναγνωριστεί με καταβολή εισφορών βάσει διατάξεων άλλων νόμων,

ενώ ΔΕΝ ΣΥΝΥΠΟΛΟΓΙΖΟΝΤΑΙ:

- α) ο χρόνος πραγματικής εργασίας και ασφάλισης στο Δημόσιο,
- β) ο χρόνος ασφάλισης στην αλλοδαπή που αναγνωρίζεται με τις διατάξεις του Ν. 1539/1986,
- γ) ο χρόνος για τον οποίο ο ΟΑΕΔ καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη και εργαζομένου.

Συμπερασματικά, στην περίπτωση που ο χρόνος που έχει ήδη αναγνωριστεί είναι ίσος ή υπερβαίνει το κατά περίπτωση τιθέμενο ανώτατο όριο των 48, 60, 72, 84 μηνών, ο ασφαλισμένος δεν έχει το δικαίωμα να αναγνωρίσει επιπλέον χρόνο από αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 39 και 40 του Ν. 3996/2011.

Η αναγνώριση των πλασματικών ετών δεν υπάγεται στα βαρέα και ανθυγιεινά ένσημα. Τα βαρέα και ανθυγιεινά ένσημα (BAE) απαιτείται να είναι πραγματικά. Για συνταξιοδότηση με BAE ή οικοδομικά ένσημα και για τη λήψη της κατώτατης σύνταξης με 4.500 ένσημα, απαιτείται τα BAE να είναι τουλάχιστον 3.600 (ή 12 έτη).

Κατά συνέπεια, και γι' αυτή την κατηγορία ασφαλισμένων, πρέπει τα πραγματικά ένσημα να είναι όλα βαρέα και τα πρόσθετα 900 να είναι είτε πλασματικά είτε απλά-μεικτά ένσημα.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τις μητέρες ανήλικων τέκνων, οι γυναίκες δεν μπορούν να αναγνωρίσουν πλασματικά έτη από τα τέκνα για να συνταξιοδοτηθούν πρόωρα λόγω των τέκνων. Δεν επιτρέπεται δηλαδή η διπλή χρήση του ιδίου δικαιώματος.

Παράδειγμα

Ασφαλισμένος του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, ηλικίας 58 ετών, συμπληρώνει 10.500 ημέρες ασφάλισης εντός του 2011 και υποβάλλει αίτηση αναγνώρισης πλασματικού χρόνου ασφάλισης 2.100 ημερών (7 έτη). Δεδομένου ότι με την αναγνώριση 300 ημερών ασφάλισης συμπληρώνει 10.800 ημέρες και συνεπώς θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που ισχύουν το 2011, ο εν λόγω ασφαλισμένος μπορεί να αναγνωρίσει συνολικά μέχρι τέσσερα (4) έτη, εκ των οποίων οι 300 ημέρες θα χρησιμοποιηθούν για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και οι υπόλοιπες για προσαύξηση του ποσού της σύνταξης.

Το δικαίωμα αναγνώρισης χρόνου τέκνων μπορεί να ασκηθεί και από τους δύο γονείς.

ΜΕΡΟΣ Γ: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ

Για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος στους ασφαλισμένους του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ προβλέπονται από τον νόμο δύο βασικές προϋποθέσεις: α) συμπλήρωση ενός ορισμένου ορίου ηλικίας και β) πραγματοποίηση ενός ελάχιστου αριθμού ημερών εργασίας στην ασφάλιση, ο οποίος ποικίλλει ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει ο κάθε ασφαλισμένος. Όταν υπάρχουν αυτές οι δύο προϋποθέσεις, γεννιέται το δικαίωμα του ασφαλισμένου (θεμελίωση δικαιώματος) να λάβει σύνταξη λόγω γήρατος, ανεξάρτητα από τον χρόνο που θα υποβάλει τη σχετική αίτηση για συνταξιοδότηση.

Η ημερομηνία υποβολής της αίτησης από τον ασφαλισμένο έχει σημασία μόνο για την έναρξη της καταβολής της σύνταξης, καθώς από τον νόμο ορίζεται ότι η καταβολή της σύνταξης γήρατος αρχίζει από την ημέρα που ο ασφαλισμένος θα υποβάλει την αίτηση για συνταξιοδότηση.

Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης μισθωτών – Βασικές έννοιες

Κατ' αρχάς παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες που προσδιορίζουν και τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για κάθε ασφαλισμένο.

Τι σημαίνει θεμελιωμένο δικαίωμα συνταξιοδότησης

Θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος σημαίνει ότι έχουν συμπληρωθεί ταυτόχρονα τόσο οι ελάχιστες απαιτούμενες χρονικές προϋποθέσεις ασφάλισης όσο και η απαιτούμενη από τη νομοθεσία ηλικία. Από την ημερομηνία αυτή και μετά μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα συνταξιοδότησης και να χορηγηθεί σύνταξη.

Τι σημαίνει κατοχυρωμένο δικαίωμα συνταξιοδότησης

Κατοχύρωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος σημαίνει ότι οι ασφαλισμένοι έχουν τη δυνατότητα να συνταξιοδοτηθούν κατά τον χρόνο που συμπληρώνουν:

 είτε τις απαιτούμενες ΗΑ, οπότε κατοχυρώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης στο όριο ηλικίας και με τις ΗΑ που έχουν καθοριστεί για το συγκεκριμένο έτος, • είτε την ηλικία, οπότε κατοχυρώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις ημέρες ασφάλισης (ΗΑ) με το όριο ηλικίας που έχει καθοριστεί για το συγκεκριμένος έτος.

Επισημαίνεται ότι η **κατοχύρωση** συνταξιοδοτικού δικαιώματος κατά περίπτωση δεν προϋποθέτει καμία εκ των προτέρων ενέργεια των ασφαλισμένων (π.χ. κατάθεση αίτησης), διότι το στοιχείο της κατοχύρωσης ελέγχεται από τις υπηρεσίες συντάξεων κατά τον χρόνο που εξετάζεται το αίτημα συνταξιοδότησης και προκύπτει από τα ασφαλιστικά στοιχεία.

Βασική είναι η διάκριση σε παλαιό και νέο ασφαλισμένο

Α. ΠΑΛΑΙΟΙ / ΝΕΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ

Παλαιός ασφαλισμένος: Αυτός που ασφαλίστηκε πρώτη φορά σε οποιοδήποτε φορέα ασφάλισης έως 31.12.1992

Νέος ασφαλισμένος: Αυτός που ασφαλίστηκε πρώτη φορά σε οποιονδήποτε φορέα ασφάλισης από την 1.1.1993.

Σημαντική επίσης είναι και η έννοια της μειωμένης σύνταξης.

Μειωμένη σύνταξη

Μειωμένη σύνταξη, όπου προβλέπεται, καταβάλλεται στις περιπτώσεις που ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης αλλά όχι την απαιτούμενη ηλικία. Η μείωση υπολογίζεται σε 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται από την ημέρα συνταξιοδότησης έως την ημέρα συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας για πλήρη σύνταξη. Η μείωση δεν μπορεί να ξεπερνάει το όριο των 60/200.

ΓΕΝΙΚΑ ΟΡΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Από 1/1/2022:

Για τη λήψη **πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος** απαιτούνται εναλλακτικά:
1. Η συμπλήρωση του 62ου έτους της ηλικίας και 40 ετών ασφάλισης (12.000 HA).

Ή

2. Η συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας και 15 ετών (4.500 ΗΑ) ασφάλισης Για τη λήψη μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος απαιτείται η συμπλήρωση του 62ου έτους της ηλικίας και 15 ετών ασφάλισης.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Όσοι, βάσει του προγενέστερου του Ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου, θεμελίωναν δικαίωμα συνταξιοδότησης από 19.8.2015-31.12.2021 συνταξιοδοτούνται πλέον με τη συμπλήρωση του νέου μεταβατικού ορίου ηλικίας, όπως αυτό διαμορφώνεται κατά το ημερολογιακό έτος εντός του οποίου συμπληρώνεται το κατά περίπτωση όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, βάσει του άνω προγενέστερου πλαισίου.

Χρήση πινάκων Ν. 4336/15

Στον Πίνακα 1 εμπίπτουν:

- Όσοι συνταξιοδοτούνται με 35 έτη ή 10.500 ΗΑ.
- Όσοι συνταξιοδοτούνται ως σύζυγοι, γονείς ή αδελφοί ατόμων με αναπηρία, με 7.500 ΗΑ.

Πίνακας 1

Όριο Ηλικίας 62

Ηλικία συντα- ξιοδότη- σης μέχρι 18.08.2015	ρι ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ 35ετίας (Ν. 825/78 αρ. 10, Ν. 3863/10 αρ. 10 4. Ν. 4093/12) 7500ΧΟΗ (Ν. 3996/2011 αρ. 37)						α της	
για πλήρη σύνταξη	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
50	55	56	57	58	59	60	61	62
51	55	56	57	58	59	60	61	62
52	55	56	57	58	59	60	61	62
53	55,11	56,9	57,8	58,6	59,5	60,3	61,2	62
54	55,11	56,9	57,8	58,6	59,5	60,3	61,2	62
55	55,11	56,9	57,8	58,6	59,5	60,3	61,2	62
56	56,9	57,6	58,3	59	59,9	60,6	61,3	62
57	57,8	58,3	58,11	59,6	60,2	60,9	61,5	62
58	58,6	59	59,6	60	60,6	61	61,5	62
59	59,5	59,9	60,2	60,6	60,11	61,3	61,8	62
60	60,3	60,6	60,9	61	61,3	61,6	61,9	62
61	61,2	61,3	61,5	61,6	61,8	61,9	61,11	62
62	62	62	62	62	62	62	62	62

——— Βασικά σημεία κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης - Πρακτικός οδηγός —

Στον Πίνακα 2 εμπίπτουν:

- Όσοι έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν μία εκ των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης για τη λήψη πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, των οποίων το καταληκτικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, είναι το 67ο έτος.
- Όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα πλήρους σύνταξης με χρόνο ασφάλισης μικρότερο από 10.500 ημέρες.

Πίνακας 2

Όριο ηλικίας 67

Ηλικία συνταξιο- δότησης	ΝΕΑ ΗΛΙΚΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΕΙ ΑΠΟ 19.08.2015 ΚΑΙ ΜΕΤΑ (Ανάλογα πότε συμπληρώνεται ηλικία της 1ης στήλης)						αι η	
μέχρι 18.08.2015 για πλήρη ή μειωμένη σύνταξη.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
50	55	56,9	58,5	60,2	61,10	63,7	65,3	67
51	55	56,9	58,5	60,2	61,10	63,7	65,3	67
52	55	56,9	58,5	60,2	61,10	63,7	65,3	67
53	56,6	58	59,6	61	62,6	64	65,6	67
54	56,6	58	59,6	61	62,6	64	65,6	67
55	56,6	58	59,6	61	62,6	64	65,6	67
56	57,5	58,9	60,2	61,6	62,11	64,3	65,8	67
57	58,3	59,6	60,9	62	63,3	64,6	65,9	67
58	59,2	60,3	61,5	62,6	63,8	64,9	65,11	67
59	60	61	62	63	64	65	66	67
60	60,11	61,9	62,8	63,6	64,5	65,3	66,2	67
61	61,9	62,6	63,3	64	64,9	65,6	66,3	67
62	62,8	63,3	63,11	64,6	65,2	65,9	66,5	67
63	63,6	64	64,6	65	65,6	66	66,6	67
64	64,5	64,9	65,2	65,6	65,11	66,3	66,8	67
65	65,3	65,6	65,9	66	66,3	66,6	66,9	67
66	66,2	66,3	66,5	66,6	66,8	66,9	66,11	67
67	67	67	67	67	67	67	67	67

——— Βασικά σημεία κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης - Πρακτικός οδηγός **-**

ΠΑΛΑΙΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ - ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο ελάχιστος απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης για τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος με βάση τις διατάξεις του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ είναι 4.500 ημέρες ασφάλισης (ένσημα). Αναφορικά με τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης, στην κατηγορία αυτή προβλεπόταν ευνοϊκή μεταχείριση των γυναικών έναντι των ανδρών ασφαλισμένων, η οποία καταργήθηκε. Η κατάργηση ισχύει από 01.01.2013 και μετά.

Ειδικότερα, τα όρια ηλικίας σε άνδρες και γυναίκες έχουν ως εξής:

Κατηγορία 15ετίας (4.500 ενσήμων)

ΑΝΔΡΕΣ

Έτος	Ημέρες Ασφάλισης	Ηλικία ΠΛΗΡΟΥΣ σύνταξης	Ηλικία ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ σύνταξη
Έως το 2012	4.500	65	60
2013 και εφεξής	4.500	67	62

Στην κατηγορία αυτή δεν υπάρχει δυνατότητα κατοχύρωσης έως το 2012. Απαιτείται η συμπλήρωση τόσο του χρόνου ασφάλισης όσο και του ορίου ηλικίας.

Προσοχή: Προϋπόθεση για τη μειωμένη σύνταξη είναι η συμπλήρωση εκατό (100) ενσήμων ανά έτος την προηγούμενη 5ετία. Για τη συμπλήρωση των εκατό (100) ενσήμων λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης, καθώς και ο χρόνος επιδοτούμενης ανεργίας.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΕΤΟΣ ΣΥΜΠΛΗ- ΡΩΣΗΣ 60ού / 55ου ΕΤΟΥΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑ- ΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟ- ΔΟΤΗΣΗΣ ΠΛΗ- ΡΟΥΣ	OPIO ΣΥΝΤΑΞΙΟ- ΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕΙΩ- ΜΕΝΗΣ
2010	4.500	60	55
2011	4.500	61	56
2012	4.500	62	57
2013 & εφεξής	4.500	67	62

Στην κατηγορία αυτή έχουμε κατοχύρωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με βάση το έτος συμπλήρωσης 60ού/55ου έτους ηλικίας.

Προσοχή: Προϋπόθεση για τη μειωμένη σύνταξη είναι η συμπλήρωση εκατό (100) ενσήμων ανά έτος την προηγούμενη 5ετία. Για τη συμπλήρωση των εκατό (100) ενσήμων λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης, καθώς και ο χρόνος επιδοτούμενης ανεργίας.

Παραδείγματα

Α. Γυναίκα ασφαλισμένη που συμπληρώνει το 60ό έτος της ηλικίας το 2011 κατοχυρώνει το όριο ηλικίας που ισχύει το 2011 και μπορεί να συνταξιοδοτηθεί με πλήρη σύνταξη στο 61ο έτος (δηλαδή, στο όριο ηλικίας που ισχύει το έτος 2011, οπότε συμπληρώνει το 60ό έτος). Προϋπόθεση για να συνταξιοδοτηθεί είναι η συμπλήρωση 4.500 ημερών ασφάλισης.

Β. Γυναίκα ασφαλισμένη η οποία το 2012 συμπληρώνει 4.500 ένσημα αλλά κατά το έτος αυτό δεν έχει συμπληρώσει τα 60 έτη (είναι π.χ. 50 ετών) δεν κατοχυρώνει δικαίωμα πλήρους σύνταξης στο όριο που ισχύει το 2012, γιατί δεν έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το έτος αυτό (δηλαδή, το 60ό έτος). Η ασφαλισμένη αυτή θα συνταξιοδοτηθεί με πλήρη σύνταξη στα 67 έτη.

Γ. Γυναίκα που συμπληρώνει τα 55 έτη το 2011 συνταξιοδοτείται με μειωμένη σύνταξη στα 56 έτη. Προϋπόθεση για τη μειωμένη σύνταξη είναι να συμπληρώσει 4.500 ένσημα, καθώς και 100 ένσημα κατ' έτος την προηγούμενη 5ετία. Η γυναίκα αυτή λαμβάνει πλήρη σύνταξη στα 67 έτη. Το ποσοστό μείωσης στη μειωμένη σύνταξη θα ανέλθει στο ανώτατο όριο 60/200.

Δ. Γυναίκα που συμπληρώνει το 55ο έτος το 2010 μπορεί να συνταξιοδοτηθεί με μειωμένη σύνταξη στα 55 εφόσον συμπληρώσει 4.500 ένσημα και 100 κατ' έτος την προηγούμενη 5ετία. Η εν λόγω ασφαλισμένη μπορεί να λάβει πλήρη σύνταξη στα 60 έτη εάν το 2010 είχε θεμελιώσει δικαίωμα μειωμένης σύνταξης, δηλαδή εάν διέθετε όλες τις παραπάνω προϋποθέσεις (4.500 ένσημα και 100 κατ' έτος την προηγούμενη 5ετία).

Κατηγορία με 10.500 ΗΑ (Άνδρες – Γυναίκες)

Για τους ασφαλισμένους (άνδρες και γυναίκες) που συνταξιοδοτούνται στην κατηγορία της 35ετίας (10.500 ενσήμων) προβλέπεται από το 2011 έως το 2013 σταδιακή αύξηση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης. Από 1.01.2013 απαιτούνται 12.000 ένσημα και το 62ο έτος.

Οι ασφαλισμένοι και ασφαλισμένες αυτής της κατηγορίας δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων που διαμορφώνονται

κατά το έτος συμπλήρωσης των 10.500 ημερών ασφάλισης. Η αύξηση του ορίου ηλικίας και του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ 10.500 ΗΑ	ΟΡΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗ- ΣΗΣ ΠΛΗΡΟΥΣ
10.500	2010	58
10.800	2011	58
11.100	2012	59
12.000	2013 & εφεξής	62

Προσοχή: Κατοχύρωση με βάση το έτος συμπλήρωσης 10.500 ΗΑ

Παραδείγματα

Α. Ασφαλισμένος/η που το έτος 2012 έχει συμπληρώσει 10.500 ημέρες ασφάλισης δικαιούται σύνταξη με τις προϋποθέσεις που ισχύουν το 2012, δηλαδή με τη συμπλήρωση του 59ου έτους και 11.100 ενσήμων. Εάν οι άνω προϋποθέσεις συμπληρώνονται σωρευτικά εντός της μεταβατικής περι-όδου (19.08.2015-31.12.2021), προκύπτει νέο όριο ηλικίας με βάση το έτος συμπλήρωσης σωρευτικά των εν λόγω προϋποθέσεων.

B. Ασφαλισμένος/η που συμπληρώνει 10.500 ένσημα από το 2013 και μετά δικαιούται σύνταξη με τις προϋποθέσεις που ισχύουν από 1.01.2013 και μετά, δηλαδή με τη συμπλήρωση του 62ου έτους και 12.000 ενσήμων.

ΜΗΤΕΡΕΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί παλαιά ασφαλισμένη με τις συνταξιοδοτικές διατάξεις για τις μητέρες ανηλίκων, θα πρέπει κατά τη συμπλήρωση 5.500 ΗΑ να συντρέχει η ανηλικότητα τέκνου της. Τα όρια ηλικίας, με βάση το έτος συμπλήρωσης των ανωτέρω προϋποθέσεων, παρατίθενται κατωτέρω.

Έτος κατοχύρωσης	Ημέρες ασφάλισης	Ηλικία πλήρους σύνταξης	Ηλικία Μειωμένης σύνταξης
2010	5500	55	50
2011	5500	57	52
2012	5500	60	55
2013	5500	67	62

Τα όρια ηλικίας που ισχύουν για τα έτη 2010-2012, εφόσον συμπληρώνονται εντός της μεταβατικής περιόδου (19.08.2015-31.12.2021), οδηγούν σε νέα όρια ηλικίας με βάση τον Πίνακα 2 του Ν. 4336/2015.

Οι παραπάνω προϋποθέσεις ισχύουν **και για τους χήρους πατέρες ανήλικων παιδιών**. Αντίθετα, για τους πατέρες ανηλίκων ασφαλισμένους του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ δεν ισχύουν οι παραπάνω ειδικές ρυθμίσεις.

Επισημαίνεται ότι η ανηλικότητα του τέκνου σύμφωνα με τις διατάξεις e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ υφίσταται μέχρι την ημερολογιακή συμπλήρωση των 18 ετών.

Για τη χορήγηση μειωμένης σύνταξης δεν απαιτείται η ύπαρξη 100 ΗΑ ανά έτος κατά την τελευταία 5ετία.

Διευκρινίζεται ότι από το 2011 και μετά η συμπλήρωση του αριθμού των ενσήμων μπορεί να γίνει με τους διευρυμένους πλασματικούς χρόνους του Ν. 3996/2011. Ωστόσο, ειδικά στην κατηγορία αυτή, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (δηλαδή, για τη συμπλήρωση των 5.500 ενσήμων) οι πλασματικοί χρόνοι τέκνων.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΣΤΑ ΒΑΡΕΑ ΚΑΙ ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΒΑΕ)

1. Κατηγορία 10.500 ενσήμων στα βαρέα ένσημα (άνδρες-γυναίκες)

Οι άνδρες και οι γυναίκες ασφαλισμένοι/ες στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ δικαιούνται σύνταξη 35ετίας στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα (στο εξής ΒΑΕ) υπό την προϋπόθεση ότι συμπληρώνουν 10.500 ένσημα, εκ των οποίων 7.500 ένσημα στα ΒΑΕ. Το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης αυξάνεται σταδιακά από το 2011, ενώ από το 2015 και μετά διαμορφώνεται στα 62 έτη για πλήρη σύνταξη και στα 60 για μειωμένη.

Η εξέλιξη του ορίου ηλικίας πλήρους και μειωμένης σύνταξης αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Έτος συμπλήρω- σης των 10.500 ημερών	Ημέρες ασφάλισης που θα απαιτηθούν για συνταξιοδότηση	Όριο ηλικίας	
ασφάλισης, από τις οποίες 7.500 στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα		Για πλήρη	Για μειω- μένη
2010	10.500	55	53
2011	10.500	55 και 9 μήνες	53 και 9 μήνες
2012	10.500	56 και 6 μήνες	54 και 6 μήνες
2013	10.500	60 και 9 μήνες	58 και 9 μήνες
2014	10.500	61 και 6 μήνες	59 και 6 μήνες
2015	10.500	62	60

Επισημαίνεται ότι από το 2011 και εφεξής η συμπλήρωση του χρόνου ασφάλισης σε μη ΒΑΕ μπορεί να γίνει και με αναγνώριση πλασματικών χρόνων, σύμφωνα με τον Ν. 3996/2011 (όπως οι χρόνοι οι στρατού, ασθενείας, ανεργίας, τέκνων, κενών ασφάλισης κ.λπ.).

2. Κατηγορία 4.500 ενσήμων στα βαρέα ένσημα

Οι ασφαλισμένοι (άνδρες και γυναίκες) αυτής της κατηγορίας δικαιούνται σύνταξη υπό την προϋπόθεση ότι συμπληρώνουν 4.500 ημέρες ασφάλι-

σης, εκ των οποίων τουλάχιστον 3.600 στα BAE και εξ αυτών 1.000 τουλάχιστον τα τελευταία 17 χρόνια πριν από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης ή την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης. Στην κατηγορία αυτή προβλέπεται μόνο πλήρης και όχι μειωμένη σύνταξη.

Το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης διαφοροποιείται για άνδρες και γυναίκες και ειδικότερα:

α) Άνδρες

Για τους άνδρες ασφαλισμένους της κατηγορίας αυτής δεν υπήρχε διαφοροποίηση με τον Ν. 3863/2010 αναφορικά με τον χρόνο ασφάλισης και το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Από το 2013 ισχύει η γενική αύξηση ορίου ηλικίας κατά δύο (2) έτη που προβλέπεται από τον Ν. 4093/2012.

Επομένως, στην κατηγορία αυτή δεν υπάρχει κατοχύρωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και ο ασφαλισμένος πρέπει να διαθέτει τόσο τα απαιτούμενα ένσημα όσο και το όριο ηλικίας που παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Έτος συμπλήρωσης των 4.500 ημερών ασφάλισης (3.600 τουλάχι- στον στα ΒΑΕ και εξ αυτών 1.000 τα τελευταία 17 χρόνια)	Ημέρες ασφάλισης που θα απαιτηθούν για συνταξιοδότηση	Όριο ηλικίας
Μέχρι το 2012	4.500	60
Από 2013 και μετά	4.500	62

β) Γυναίκες

Οι γυναίκες ασφαλισμένες συνταξιοδοτούνται στο όριο ηλικίας που ισχύει για το έτος στο οποίο συμπληρώνουν τον απαιτούμενο χρόνου ασφάλισης (δηλαδή 4.500 ενσήμων, εκ των οποίων 3.600 στα ΒΑΕ και εξ αυτών τα 1.000 τα τελευταία 17 έτη). Η εξέλιξη του ορίου ηλικίας αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Έτος συμπλήρωσης των 4.500 ημερών ασφάλισης (3.600 τουλάχι- στον στα ΒΑΕ και εξ αυτών 1.000 τα τελευταία 17 χρόνια)	Ημέρες ασφάλισης που θα απαιτηθούν για συνταξιοδότηση	Όριο ηλικίας
2010	4.500	55
2011	4.500	56
2012	4.500	57
2013	4.500	62

Παραδείγματα

- A. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης το 2012 συνταξιοδοτείται με τη συμπλήρωση του 57ου έτους της ηλικίας.
- B. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης από το 2013 και εφεξής συνταξιοδοτείται με τη συμπλήρωση του 62ου έτους της ηλικίας.

Ασφαλισμένοι στο e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ μετά την 1.01.1993

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ 4.500 ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (ΜΕΙΚΤΑ ΕΝΣΗΜΑ)

Για τους ασφαλισμένους/ες του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ που συνταξιοδοτούνται με 4.500 ημέρες ασφάλισης, το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης αυξάνεται από 1.01.2013 από το 65ο έτος της ηλικίας, για τη λήψη πλήρους σύνταξης, στο 67ο έτος και από το 60ό έτος της ηλικίας, για τη λήψη μειωμένης, στο 62ο.

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	
		ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΗ
2012	4.500	65	60
2013	4.500	67	62

Προσοχή: Για τη μειωμένη σύνταξη απαιτείται η πρόσθετη προϋπόθεση των 750 ημερών ασφάλισης τουλάχιστον την τελευταία 5ετία πριν από την υποβολή της αίτησης για συνταξιοδότηση.

Παραδείγματα

- A. Ασφαλισμένος/η που υποβάλλει αίτηση για πλήρη σύνταξη έως 31.12.2012, με συνολικό χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον 4.500 ημέρες ασφάλισης, απαιτείται να έχει συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας.
- B. Ασφαλισμένος/η που υποβάλλει αίτηση για πλήρη σύνταξη έως 31.12.2013, με συνολικό χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον 4.500 ημέρες ασφάλισης, απαιτείται να έχει συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ 12.000 ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Από 1.01.2013 οι ασφαλισμένοι/ες δύνανται να συνταξιοδοτηθούν με τη συμπλήρωση 12.000 ημερών ασφάλισης (40 έτη ασφάλισης) και τη συμπλήρωση του 62ου έτους της ηλικίας τους. Έτσι, τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης καθορίζονται ως εξής:

ΑΝΔΡΕΣ/ΓΥΝΑΙ-ΚΕΣ

ΕΤΟΣ	ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΑ ΗΛΙ- ΚΙΑΣ
Από 1.01.2011 έως 31.12.2012	40	60
Από 1.01.2013 και μετά	40	62

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΜΗΤΕΡΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΗΡΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΜΕ ΑΝΗΛΙΚΑ ΤΕΚΝΑ

Μητέρα, ασφαλισμένη για πρώτη φορά από 1.01.1993 και εφεξής, με ανήλικα ή ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνα, η οποία έχει πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 6.000 ημερών, δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας της ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 50ού έτους. Από 1.01.2013 το ανωτέρω όριο ηλικίας για την πλήρη σύνταξη καθορίζεται στο 67ο έτος και στο 62ο για τη μειωμένη.

Συνοπτικά, το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για τη συγκεκριμένη κατηγορία ασφαλισμένων διαμορφώνεται ως εξής:

Έτος κατοχύρωσης	Ημέρες ασφάλισης	Ηλικία πλήρους σύνταξης	Ηλικία Μειωμένης σύνταξης
2010	6.000	55	50
2011	6.000	55	50
2012	6.000	55	50
2013	6.000	67	62

Στην κατηγορία αυτή δεν υπάρχει κατοχύρωση δικαιώματος, άρα θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά όλες οι προϋποθέσεις (π.χ. 2011: συμπλήρωση α) 6.000 HA, ενώ συντρέχει η ανηλικότητα του τέκνου, και β) του ορίου ηλικίας, ήτοι 55/50 αντίστοιχα).

Προσοχή: Το ανωτέρω δικαίωμα δεν θίγεται από ενδεχόμενη απώλεια του παιδιού. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται και στην περίπτωση ανύπαντρων μητέρων ή διαζευγμένων, καθώς και στην περίπτωση που η ανικανότητα του παιδιού επέλθει μετά την ενηλικίωσή του.

Δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις ανωτέρω προϋποθέσεις έχουν και οι χήροι πατέρες με ανήλικα τέκνα, καθώς και οι χήροι πατέρες ανάπηρων τέκνων.

Παραδείγματα

Α. Ασφαλισμένη που υποβάλλει αίτηση για συνταξιοδότηση ως μητέρα ανηλίκου κατά το έτος 2012 πρέπει κατά την υποβολή της αίτησης συγχρόνως να έχει συμπληρώσει 6.000 ημέρες ασφάλισης και το 55ο έτος της ηλικίας για πλήρη σύνταξη ή το 50ό έτος για μειωμένη και να έχει ανήλικο παιδί.

B. Ασφαλισμένη που υποβάλλει αίτηση για συνταξιοδότηση ως μητέρα ανηλίκου από το έτος 2013 και εφεξής πρέπει κατά την υποβολή της αίτησης να έχει συμπληρώσει 6.000 ημέρες ασφάλισης και συγχρόνως το 67ο έτος της ηλικίας για πλήρη σύνταξη ή το 62ο έτος για μειωμένη και να έχει και ανήλικο παιδί.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ 4.500 ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (ΒΑΡΕΑ ΕΝΣΗΜΑ)

Οι ασφαλισμένοι/ες του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ που έχουν πραγματοποιήσει 4.500 ημέρες ασφάλισης, εκ των οποίων οι 3.375 σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, συνταξιοδοτούνται έως 31.12.2012 στο 60ό έτος και από 1.01.2013 στο 62ο έτος. Εφόσον δηλαδή ο ασφαλισμένος συμπληρώνει έως τις 31.12.2012 το 60ό έτος και τον αναγκαίο χρόνο ασφάλισης, θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα. Στην περίπτωση που συμπληρώνει το 60ό έτος μετά την 1.1.2013, το όριο ηλικίας αυξάνεται κατά δύο (2) έτη και συνταξιοδοτείται πλέον με τη συμπλήρωση του 62ου έτους ηλικίας.

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
2012	4.500, εκ των οποίων 3.375 σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα	60
2013	Ομοίως ως άνω	62

Παράδειγμα

Ασφαλισμένος/η που συμπληρώνει 4.500 τουλάχιστον ημέρες ασφάλισης, εκ των οποίων οι 3.375 σε ΒΑΕ (άρθρο 24 παρ. 3 του Ν. 2084/1992), έως 31.12.2012 δικαιούται πλήρη σύνταξη στο 60ό έτος της ηλικίας, εφόσον το συμπληρώνει έως και 31.12.2012. Στην περίπτωση, ωστόσο, που συμπληρώνει το 60ό έτος μετά την 1.1.2013, το όριο ηλικίας αυξάνεται κατά δύο (2) έτη και, ως εκ τούτου, ο συγκεκριμένος ασφαλισμένος θα δικαιωθεί πλήρους σύνταξης με τη συμπλήρωση του 62ου έτους της ηλικίας.

ΜΕΡΟΣ Δ: ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ – ΔΙΑΔΟΧΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Παράλληλη ασφάλιση

ΕΛ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ/ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΜΕ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Οι εισφορές που καταβάλλονται από τη μισθωτή απασχόληση αφαιρούνται από τις εισφορές της ασφαλιστικής κατηγορίας που έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος. Οι ελάχιστες εισφορές δεν μπορούν να υπολείπονται του ποσού της 2ης ασφαλιστικής κατηγορίας των ελ. επαγγελματιών/αυτοαπασχολούμενων.

ΑΓΡΟΤΕΣ ΜΕ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Οι εισφορές που καταβάλλονται από τη μισθωτή απασχόληση αφαιρούνται από τις εισφορές της ασφαλιστικής κατηγορίας που έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος. Οι ελάχιστες εισφορές δεν μπορούν να υπολείπονται του ποσού της 2ης ασφαλιστικής κατηγορίας.

Διαδοχική ασφάλιση

Σύμφωνα με τους εννοιολογικούς προσδιορισμούς του άρθρου 22 του Ν. 4670/2020, διαδοχική ασφάλιση είναι η ασφάλιση που πραγματοποιήθηκε έως τις 31.12.2016 σε διαδοχικά χρονικά διαστήματα και σε διαφορετικούς φορείς, τομείς ή λογαριασμούς που εντάχθηκαν στον e-ΕΦΚΑ.

Οι διατάξεις της διαδοχικής εφαρμόζονται μόνο όταν επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος, δηλαδή το γήρας, η αναπηρία ή ο θάνατος. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων δεν είναι δυνατή η προσμέτρηση μέρους του χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί σε έννα φορέα, τομέα, λογαριασμό ή κλάδο, αλλά ο συνυπολογισμός του συνόλου του χρόνου (Ν. 1405/83, αρ. 9).

Η εφαρμογή των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης θα πρέπει να δηλώνεται κατά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης στον τελευταίο φορέα και έχει διττό αποτέλεσμα: α) ως προς το θέμα της θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και β) ως προς το ύψος της δικαιούμενης ανταποδοτικής και εθνικής σύνταξης, που υπολογίζεται με βάση τον διανυθέντα (και δηλωθέντα) σε όλους τους φορείς χρόνο ασφάλισης. Η χρήση των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης δεν είναι υποχρεωτική για τους χρόνους που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.2016. Ωστόσο, δεν είναι

δυνατή η μερική άσκηση του δικαιώματος, η προσμέτρηση δηλαδή μόνο μέρους του χρόνου που διανύθηκε στην ασφάλιση κάθε ενταχθέντα φορέα.

Για να χορηγηθεί σύνταξη με βάση τις διατάξεις για τη διαδοχική ασφάλιση, θα πρέπει ο **ασφαλισμένος** στην ασφάλιση **του τελευταίου ενταχθέντα στον** e-ΕΦΚΑ **φορέα** να έχει πραγματοποιήσει:

- Για λήψη σύνταξης λόγω γήρατος χίλιες (1.000) ημέρες ασφάλισης συνολικά, από τις οποίες τριακόσιες (300) ημέρες την τελευταία πενταετία πριν από την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης ή πριν από τη διακοπή της ασφάλισης. Για τη συμπλήρωση των χρονικών αυτών προϋποθέσεων λαμβάνονται υπόψη ο χρόνος πραγματικής ασφάλισης, ο χρόνος προαιρετικής ασφάλισης και ο χρόνος στρατιωτικής θητείας αν έχει εξαγορασθεί ως πλασματικός χρόνος. Η ανωτέρω αναφερόμενη χρονική προϋπόθεση δεν εξετάζεται για τα πρόσωπα που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος με δεκαπέντε (15) τουλάχιστον έτη ασφάλισης (4.500 ημέρες εργασίας) στο 67ο έτος της ηλικίας, και συνυπολογισμό διαδοχικού χρόνου ασφάλισης. Τα εν λόγω πρόσωπα δικαιούνται σύνταξη από την υπηρεσία του τελευταίου ενταχθέντα στον ΕΦΚΑ φορέα δίχως άλλη προϋπόθεση.
- Για λήψη σύνταξης λόγω αναπηρίας ή θανάτου εξακόσιες (600) ημέρες ασφάλισης οποτεδήποτε πριν από τη διακοπή της δραστηριότητας ή απασχόλησης ή την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ή την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου για τις συντάξεις λόγω αναπηρίας ή θανάτου, και να πληρούνται οι διατάξεις της νομοθεσίας του τελευταίου ενταχθέντα φορέα με ολόκληρο τον χρόνο της διαδοχικής ασφάλισης.

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος **δεν πραγματοποίησε τον αριθμό ημερών εργασίας** ο οποίος αναφέρεται παραπάνω ή τις έχει πραγματοποιήσει αλλά δεν πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτεί η νομοθεσία του τελευταίου φορέα, τότε το αίτημά του διαβιβάζεται στον φορέα στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποίησε **τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης**, εκτός από τον τελευταίο.

Απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να διαβιβάσει ο τελευταίος φορέας στον προηγούμενο το αίτημα συνταξιοδότησης είναι:

Ο ασφαλισμένος που ζητά να συνταξιοδοτηθεί λόγω γήρατος να έχει συμπληρώσει ένα από τα όρια ηλικίας που προβλέπει η νομοθεσία του τελευταίου ενταχθέντα φορέα. Για τους αυτοτελώς απασχολουμένους ή ελεύθερους επαγγελματίες όριο ηλικίας διαβίβασης έχει οριστεί το 60ό έτος της ηλικίας και για τους ασφαλισμένους του τ. ΟΓΑ το 67ο.

- Ο ασφαλισμένος που ζητά να συνταξιοδοτηθεί λόγω αναπηρίας να έχει κριθεί ανάπηρος με το ποσοστό αναπηρίας το οποίο προβλέπεται από τη νομοθεσία του τελευταίου ενταχθέντα φορέα.
- Για τη συνταξιοδότηση λόγω θανάτου των μελών της οικογένειας του ασφαλισμένου δεν απαιτείται καμία προϋπόθεση, το αίτημα διαβιβάζεται πάντα.

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που προβλέπει η νομοθεσία κάποιου από τους ενταχθέντες φορείς, πλην του τελευταίου, τότε η αίτηση συνταξιοδότησης απορρίπτεται.

Παράδειγμα

Ασφαλισμένος πραγματοποίησε στην ασφάλιση:

- π. ΟΑΕΕ 2 έτη χρονικής περιόδου 1983-1984
- π. ΙΚΑ 900 ΗΑ χρονικής περιόδου 1985-1989
- π. ΟΓΑ 10 έτη χρονικής περιόδου 1990-1999
- π. ΙΚΑ 5.400 ΗΑ χρονικής περιόδου 2000-2020

Συνολικός χρόνος ασφάλισης: 9.900 ημέρες

Εφόσον ο ασφαλισμένος επιλέξει να συνταξιοδοτηθεί με βάση τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης και δεδομένου ότι στον τελευταίο φορέα (ε ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ) έχει συνολικά πάνω από 1.000 ΗΑ και 300 την τελευταία 5ετία, όλος ο διαδοχικός χρόνος ασφάλισης (ήτοι ΟΑΕΕ, ΟΓΑ ε ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ) θα ληφθεί υπόψη ως διανυθείς στο ε ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ. Αν ο ασφαλισμένος δεν επιλέξει να συνταξιοδοτηθεί με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης θα χάσει 12 συντάξιμα έτη από τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξής του (δηλαδή τον χρόνο του ΟΑΕΕ και του ΟΓΑ).

Το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται με βάση τον συνολικό χρόνο που διανύθηκε στην ασφάλιση όλων των ενταχθέντων στον e-ΕΦΚΑ φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών και τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που απορρέουν από την ασφάλιση.

ΜΕΡΟΣ Ε: ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ

Από την έναρξη ισχύος του Ν. 4387/2016 (13.05.2016), η κύρια σύνταξη προκύπτει από το άθροισμα της εθνικής σύνταξης και της ανταποδοτικής σύνταξης.

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Η εθνική σύνταξη

- Χρηματοδοτείται απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό.
- Το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης ανέρχεται στο ποσό των 384 ευρώ μηνιαίως και καταβάλλεται σε όποιον έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης (6.000 HA). Για κάθε έτος που υπολείπεται των 20 ετών ασφάλισης και μέχρι τα 15 έτη ασφάλισης, οπότε και συμπληρώνεται το ελάχιστο όριο για την καταβολή της εθνικής σύνταξης, μειώνεται το ποσό κατά 2%.
- Τη δικαιούνται όσοι διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον 15 έτη, μεταξύ του 15ου έτους ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας θεμελίωσης δικαιώματος συνταξιοδότησης. Η μόνιμη διαμονή για τους πολίτες χωρών εκτός ΕΕ αποδεικνύεται σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε αυτούς. Το ποσό της μειώνεται για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος κατά 1/40 για κάθε χρόνο που υπολείπεται των σαράντα (40) ετών διαμονής στην Ελλάδα, μεταξύ του 15ου έτους της ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης.

ΥΨΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ (15 ΜΕ 20 ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ)

Έτη ασφάλισης	Ποσό σύνταξης	Ποσό μείωσης
20	384,0	0%
19	376,3	-2%
18	368,8	-4%
17	361,0	-6%
16	353,3	-8%
15	345,6	-10%

- Σε πρόωρη συνταξιοδότηση με μειωμένη σύνταξη, το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται 0,5% ανά μήνα πρόωρης αποχώρησης που υπολείπεται του ορίου ηλικίας για πλήρη σύνταξη και έως 60 μήνες το ανώτερο (μείωση 30%).
- Οι ανωτέρω μειώσεις εφόσον συντρέχουν στην ίδια περίπτωση γίνονται με την ακόλουθη σειρά:
  - Μείωση 2% για κάθε έτος που υπολείπεται των 20 ετών ασφάλισης.
  - Ο Μείωση 1/40 για κάθε έτος που υπολείπεται των 40 ετών διαμονής στην Ελλάδα κατά τα άνω.
  - Μείωση 0,5% για κάθε μήνα που υπολείπεται του ορίου ηλικίας για πλήρη σύνταξη, στην περίπτωση της πρόωρης συνταξιοδότησης με μειωμένη σύνταξη.

ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

- Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης προκύπτει με βάση:
- τις συντάξιμες αποδοχές τους,
- τον χρόνο ασφάλισης και
- τα κατ΄ έτος ποσοστά αναπλήρωσης

Ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος μεικτών μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου **από το 2002 έως και την έναρξη καταβολής της σύνταξης,** δηλαδή το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των άνω μηνιαίων αποδοχών διά του συνολικού χρόνου ασφάλισης από το 2002 έως την έναρξη καταβολής της σύνταξης.

Για την εύρεση των συντάξιμων αποδοχών των μισθωτών υπολογίζεται ο μέσος όρος των μηνιαίων μεικτών αποδοχών του ασφαλισμένου που υπόκεινται σε εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης (επομένως, συμπεριλαμβάνονται τα δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα και επιδόματα αδείας για τα οποία έχουν καταβληθεί εισφορές) για το χρονικό διάστημα από 1.01.2002 και έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης. Ο μέσος αυτός όρος μηνιαίων μεικτών αποδοχών του ασφαλισμένου είναι το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μεικτών αποδοχών του ασφαλισμένου επί των οποίων έχουν καταβληθεί εισφορές υπέρ Κλάδου Σύνταξης διά του συνολικού χρόνου (αναγόμενος ο χρόνος αυτός σε μήνες, π.χ. πλήρης μήνας για το e EΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ = 25 ημέρες ασφάλισης) ασφάλισής του από 1.01.2002

μέχρι την προηγούμενη ημέρα της υποβολής αίτησης συνταξιοδότησης. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον Ν. 4387/2016 οι συντάξιμες αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος αναπροσαρμόζονται με βάση τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) για το διάστημα έως το 2024, για το διάστημα δε από το 2025 και εφεξής θα διενεργείται με βάση τον δείκτη μεταβολής μισθών που υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ.

Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης προκύπτει πολλαπλασιάζοντας τις ως άνω συντάξιμες αποδοχές με το άθροισμα των κατ' έτος ποσοστών αναπλήρωσης που αντιστοιχούν στο σύνολο του χρόνου ασφάλισης του ασφαλισμένου.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΕΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ	ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
АПО	ΕΩΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ ΚΑΤ΄ ΕΤΟΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ
0	15	0,77%	15 ETH: 11,55%
15,01	18	0,84%	18 ETH: 14,07%
18,01	21	0,90%	21 ETH: 16,77%
21,01	24	0,96%	24 ETH: 19,65%
24,01	27	1,03%	27 ETH: 22,74%
27,01	30	1,21%	30 ETH: 26,37%
30,01	33	1,98%	33 ETH: 32,31%
33,01	36	2,50%	36 ETH: 39,81%
36,01	40	2,55%	40 ETH: 50,01%
40,01 και άνω κ	ατ΄ έτος	0,50%	41 ETH: 50,51%

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

ΣΥΝΤΑΞΙΜΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ	ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ
1.000€	36	397,5 € (1.000 x 39,75%)
1.300 €	40	649,35 € (1.300 x 49,95%)
1.500 €	42	765,75 € (1.500 x 51,05%)

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Για όσους καταθέτουν έντυπη αίτηση το ποσοστό της διαμορφώνεται στο 80% του μέσου όρου των μηνιαίων αποδοχών ασφαλισμένου μισθωτού

κατά τους δώδεκα (12) τελευταίους μήνες ασφάλισης. Για όσους καταθέτουν ηλεκτρονική αίτηση το ποσοστό της διαμορφώνεται στο 80% του ποσού της οριστικής σύνταξης.

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Χορηγείται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης έως το τέλος του μήνα έκδοσης προσωρινής απόφασης συνταξιοδότησης ή, ελλείψει αυτής, έως το τέλος του μήνα έκδοσης οριστικής απόφασης συνταξιοδότησης.

Ποσό	Χρόνος ασφάλισης [min]	Ηλικία
384 ευρώ	4.500 ημέρες/15 ετών	67 ετών και άνω
360 ευρώ	4.500 ημέρες/15 ετών	62 έως 67 ετών
384 ευρώ	6.000 ημέρες/20 ετών	62 έως 67 ετών
360 ευρώ	Ειδικές κατηγορίες	Κάτω των 62 ετών

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Δύο είναι τα κύρια συστήματα χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης (κύριας και επικουρικής), το διανεμητικό και το κεφαλαιοποιητικό.

Διανεμητικό σύστημα

Οι εισφορές μιας δεδομένης περιόδου χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των δαπανών της ίδιας περιόδου. Με άλλα λόγια, οι σημερινοί εργαζόμενοι- ασφαλισμένοι με τις εισφορές τους χρηματοδοτούν τις συντάξεις των σημερινών συνταξιούχων.

Το ύψος της παροχής είναι γνωστό στον ασφαλισμένο εκ των προτέρων $\rightarrow$ η σύνταξη συνίσταται σε ποσοστό του μισθού αφού ληφθούν υπόψη και τα χρόνια υπηρεσίας. Δεν στοχεύει στη δημιουργία αποθεματικών.

Κεφαλαιοποιητικό σύστημα

Οι εισφορές των ασφαλισμένων χρηματοδοτούν άμεσα την παροχή των ιδίων. Οι καταβαλλόμενες εισφορές των ασφαλισμένων τηρούνται σε ατομικούς λογαριασμούς και αποτελούν κεφάλαιο που επενδύεται ετησίως.

Σύστημα καθορισμένων εισφορών. Οι παροχές δεν προκαθορίζονται. Κάθε ασφαλισμένος διαθέτει έναν ατομικό λογαριασμό στον οποίο απεικονίζεται το συσσωρευμένο κεφάλαιό του που μετατρέπεται σε σύνταξη κατά τον χρόνο της συνταξιοδότησης. Η τελική παροχή εξαρτάται από τη ρευστοποίηση του συσσωρευμένου (επενδυμένου) κεφαλαίου των εισφορών.

ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΠΡΟ ΤΟΥ 2022

Για τους ασφαλισμένους πριν από την 1.01.2014 η επικουρική τους σύνταξη αποτελείται από το άθροισμα δύο τμημάτων:

- Το **1ο τμήμα** αντιστοιχεί στον χρόνο ασφάλισής έως 31.12.2014 και υπολογίζεται με βάση ποσοστό αναπλήρωσης 0,45% για κάθε έτος ασφάλισης επί των συντάξιμων αποδοχών που υπεβλήθησαν σε εισφορές υπέρ επικουρικής ασφάλισης (συντάξιμες αποδοχές x έτη ασφάλισης x 0,45%) (σύστημα καθορισμένων παροχών).
- Το **2ο τμήμα** της σύνταξης αντιστοιχεί στον χρόνο ασφάλισης από 1.01.2015 και εφεξής και υπολογίζεται με το διανεμητικό σύστημα προκαθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση και σύμφωνα με ειδικό τύπο που εξειδικεύεται στην ΥΑ οικ. 23123/785/7.06.2016 (σύστημα νοητής κεφαλαιοποίησης).
- Για τους ασφαλισμένους από 1.01.2015 η επικουρική σύνταξη υπολογίζεται με βάση τον τρόπο υπολογισμού του 2ου τμήματος των προ του 2015 ασφαλισμένων.

ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ 1.01.2022

Με τον Ν. 4826/2021 εισάγεται το αμιγώς κεφαλαιοποητικό σύστημα προκαθορισμών εισφορών στην επικουρική ασφάλιση με την ίδρυση νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης» (ΤΕΚΑ).

Στο νέο σύστημα υπάγονται:

- Υποχρεωτικά όλοι οι πρωτοασφαλιζόμενοι από 1η Ιανουαρίου 2022.
- Προαιρετικά, από το 2023, οι προ του 2022 ασφαλισμένοι στην επικουρική ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ που έχουν γεννηθεί από 1.01.1987 και εξής.
   Τα πρόσωπα αυτά, από την υπαγωγή τους στην ασφάλιση του νέου Ταμείου, παύουν αυτοδίκαια να υπάγονται στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ.

Για κάθε ασφαλισμένο του ΤΕΚΑ δημιουργείται ατομικός λογαριασμός, στον οποίο απεικονίζονται λογιστικά:

- α) οι καταβλητέες εισφορές,
- β) οι καταβληθείσες εισφορές,
- γ) οι οφειλόμενες εισφορές,
- δ) οι αποδόσεις από την επένδυση των καταβληθεισών εισφορών και

ε) οι κρατήσεις επί των εισφορών για τον σχηματισμό αποθεματικού λειτουργίας του ΤΕΚΑ. Το ύψος αυτών, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1% επί των καταβαλλόμενων εισφορών, καθορίζεται ετησίως με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

- Τα ποσοστά εισφορών διατηρούνται στα επίπεδα του υφιστάμενου συστήματος.
- Η επικουρική σύνταξη υπολογίζεται σύμφωνα με τις τεχνικές παραμέτρους που ισχύουν κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης ή κατά τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, κατά περίπτωση, και με βάση υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου (καταβληθείσες εισφορές + απόδοση επένδυσής τους κρατήσεις υπέρ αποθεματικού λειτουργίας ΤΕΚΑ).
- Στο νέο σύστημα το Κράτος εγγυάται την καταβολή ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης στη βάση της πραγματικής αξίας του συνόλου των καταβληθεισών εισφορών, όπως αυτές απεικονίζονται λογιστικά στους ατομικούς λογαριασμούς των ασφαλισμένων κατά τον χρόνο επέλευσης των καλυπτόμενων κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων, δηλαδή κατά τον χρόνο της συνταξιοδότησης.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ: ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Σύνταξη αναπηρίας από ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια

Από τον νόμο προβλέπονται ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας όταν αυτή οφείλεται σε ατύχημα (εργατικό ή εκτός εργασίας), καθώς επίσης και σε επαγγελματική ασθένεια.

1. Κατηγορίες δικαιούχων

Για τους ασφαλισμένους του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ διαμορφώνονται τρεις συνταξιοδοτικές βαθμίδες αναπηρίας: α) η βαριά αναπηρία, β) η συνήθης αναπηρία και γ) η μερική αναπηρία.

1.1 Βαριά αναπηρία

Ο ασφαλισμένος θεωρείται βαριά ανάπηρος αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, ετήσιας τουλάχιστον διάρκειας κατά ιατρική πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, στις δεξιότητες και στη μόρφωσή του περισσότερο από το ένα πέμπτο (1/5) του ποσού που συνήθως κερδίζει σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. Δηλαδή, όταν παρουσιάζει ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.

Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, το μορφωτικό επίπεδο είναι το μόνο συγκρίσιμο κριτήριο.

1.2 Συνήθης αναπηρία

Ο ασφαλισμένος θεωρείται ανάπηρος αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, διάρκειας ενός έτους το λιγότερο κατά ιατρική πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, στις δεξιότητες, στη μόρφωση και στη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση περισσότερο από το ένα τρίτο (1/3) του ποσού που συνήθως κερδίζει στην ίδια επαγγελματική κατηγορία σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. Δηλαδή, όταν παρουσιάζει ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω (νοείται βέβαια μέχρι 79,9%).

Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, εκτός από το μορφωτικό επίπεδο λαμβάνεται υπόψη και η επαγγελματική απασχόληση του δικαιούχου.

1.3 Μερική αναπηρία

Ο ασφαλισμένος θεωρείται μερικά ανάπηρος αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση εξάμηνης το λιγότερο κατά ιατρική πρόβλεψη διάρκειας, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, στις δεξιότητες, στη μόρφωση και στη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση περισσότερο από το μισό (1/2) του ποσού που συνήθως κερδίζει στην ίδια περιφέρεια και επαγγελματική κατηγορία σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. Δηλαδή, όταν παρουσιάζει ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω (νοείται βέβαια μέχρι 67%).

Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της αγοράς εργασίας, δηλαδή μόρφωση, επαγγελματική απασχόληση και τόπος εργασίας.

1.4 Προϋπάρχουσα αναπηρία

Ο ασφαλισμένος δικαιούται συντάξεως αναπηρίας έστω και αν η πάθηση ή βλάβη ή εξασθένηση σωματική ή πνευματική είναι προγενέστερη της υπαγωγής του στην ασφάλιση εφόσον καθίσταται ανίκανος για την εργασία του λόγω ουσιώδους επιδείνωσης και πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις που αφορούν τον φορέα στον οποίο ασφαλίζεται. Εξυπακούεται ότι για τη χορήγηση της σύνταξης θα πρέπει να πληρούνται και οι χρονικές προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ. Δεν απαιτείται επιδείνωση ή νέα πάθηση ως προϋπόθεση για τη χορήγηση σύνταξης λόγω αναπηρίας, προκειμένου για ασφαλισμένο ο οποίος κατέστη ανάπηρος κατά τη διάρκεια της ασφάλισής του και με την πάθηση αυτή συνέχισε να εργάζεται κανονικά.

2. Εκτίμηση αναπηρίας

2.1 Αρμόδια όργανα

Αρμόδιο όργανο για την εξέταση από ιατρικής απόψεως της φύσης, των αιτιών, της έκτασης και της διάρκειας της σωματικής ή πνευματικής πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης του ασφαλισμένου που ζητά τη σύνταξη αναπηρίας, καθώς και για την έρευνα της επίδρασης της διαπιστούμενης πάθησης ή βλάβης αυτού στην άσκηση του συνηθισμένου βιοποριστικού επαγγέλματος είναι υγειονομικές επιτροπές του ΚΕΠΑ.

Οι γνωματεύσεις των Υγειονομικών Επιτροπών για τα ασφαλιστικά όργανα του Ιδρύματος έχουν συμβουλευτικό και δεσμευτικό χαρακτήρα. Συμβουλευτικό χαρακτήρα έχουν σχετικά με την επίδραση της σωματικής

πάθησης ή βλάβης στη βιοποριστική ικανότητα του ασφαλισμένου, ενώ δεσμευτικό χαρακτήρα έχουν σχετικά με την κρίση τους που αναφέρεται στα αίτια, στην έκταση και στη διάρκεια της σωματικής πάθησης ή βλάβης, διότι στην περίπτωση αυτή απαιτούνται ειδικές επιστημονικές γνώσεις.

Για την απονομή σύνταξης αναπηρίας κατά πρώτο λόγο αποφαίνονται οι Υγειονομικές Επιτροπές και στη συνέχεια τα κατά νόμο αρμόδια ασφαλιστικά όργανα και τα διοικητικά δικαστήρια. Επισημαίνεται ότι, κατά την εκτίμηση του κάθε βαθμού αναπηρίας, το ποσοστό αυτής που οφείλεται σε ιατρικά κριτήρια δεν μπορεί να αυξηθεί από τις Τοπικές Διοικητικές Επιτροπές μέχρι δεκαεπτά (17) ποσοστιαίες μονάδες λόγω κοινωνικών κριτηρίων και κριτηρίων αγοράς εργασίας. Η αρμοδιότητα αυτή παραμένει στους Διευθυντές των Υποκαταστημάτων, οι οποίοι, μετά την οριστικοποίηση της γνωμάτευσης και πριν από την έκδοση της απόφασης, μπορούν να κάνουν ασφαλιστική κρίση στο σώμα της γνωμάτευσης, χορηγώντας αυξημένο ποσοστό (μέχρι 17 μονάδες), με βάση το οποίο θα εκδίδεται η απόφαση συνταξιοδότησης.

Τα ασφαλιστικά όργανα δεν μπορούν να προχωρήσουν σε ασφαλιστική κρίση για χρονικό διάστημα που δεν καλύπτεται από την Υγειονομική Επιτροπή. Παράλληλα, τα Διοικητικά Δικαστήρια δεν μπορούν να αναγνωρίσουν δικαίωμα για λήψη ασφαλιστικής παροχής για χρονικό διάστημα διαφορετικό εκείνου στο οποίο αναφέρεται η γνωμάτευση της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής.

2.2 Προσφυγές

Η γνωμάτευση της Α/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής προσβάλλεται με ένσταση ενώπιον της αρμόδιας κατά τόπο Β/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, από μεν τον ασφαλισμένο μέσα σε δεκατέσσερις (14) ημέρες αφότου του κοινοποιήθηκε αντίγραφο ή περίληψη της γνωμάτευσης, από δε τα ασφαλιστικά όργανα του Ιδρύματος μέσα σε σαράντα (40) ημέρες από την έκδοση της γνωμάτευσης.

3. Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται να λάβουν σύνταξη αναπηρίας από το e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ εφόσον έχουν συμπληρώσει ορισμένο χρόνο ασφάλισης και είναι ανάπηροι κατά την έννοια του ισχύοντος νόμου. Έτσι, διακρίνονται οι παρακάτω κατηγορίες για τις οποίες χορηγείται σύνταξη αναπηρίας από το e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ:

3.1 Σύνταξη αναπηρίας από κοινή νόσο

Στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος κριθεί από τις Υγειονομικές Επιτροπές του e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ ανάπηρος με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας από πάθηση που οφείλεται σε κοινή νόσο δικαιούται σύνταξη λόγω αναπηρίας ως εξής:

• Ασφαλισμένοι πριν από την 1.01.1993

A. Εάν έχει πραγματοποιήσει τις χρονικές προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος, δηλαδή 4.500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του Ιδρύματος

ή

B. Εάν έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση 1.500 ημέρες εργασίας, από τις οποίες τουλάχιστον 600 μέσα στα τελευταία πέντε (5) έτη πριν από εκείνο στο οποίο επήλθε η αναπηρία,1

ή

Γ. Εάν έχει πραγματοποιήσει 300 τουλάχιστον ημέρες εργασίας και δεν έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του. Οι εν λόγω ημέρες εργασίας (300) αυξάνονται ανά 120 κατά μέσο όρο για κάθε έτος ηλικίας, μετά τη συμπλήρωση του 21ου έτους και μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των 4.200 ημερών εργασίας.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται αναλυτικότερα η εξέλιξη των ηλικιακών ορίων με τις αντίστοιχες ημέρες εργασίας:

ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΕΤΟΣ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
210	300
220	420
230	540
240	660
250	780
260	900
270	1.020
280	1.140
290	1.260
30ó	1.380

310	1.500
320	1.620
330	1.740
340	1.860
350	1.980
360	2.100
370	2.220
380	2.340
390	2.460
40ó	2.580
410	2.700
420	2.820
430	2.940
440	3.060
45 o	3.180
460	3.300
47o	3.420
480	3.540
49o	3.660
50ó	3.780
510	3.900
52o	4.020
530	4140
540	4.200

Πρέπει να επισημανθεί ότι, από τις ανωτέρω κατά περίπτωση ημέρες εργασίας, οι 300 ημέρες πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί στα αμέσως προηγούμενα πέντε (5) έτη από εκείνο στο οποίο κατέστη ανάπηρος ο ασφαλισμένος. Επίσης, και για τους ασφαλισμένους που έχουν συμπληρώσει το 54ο έτος της ηλικίας τους, οι απαιτούμενες ημέρες εργασίας περιορίζονται στις 4.200, από τις οποίες οι 300 τουλάχιστον την τελευταία 5ετία.

3.2 Σύνταξη αναπηρίας από εργατικό ατύχημα και επαγγελματική ασθένεια

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας και τα μέλη της οικογένειάς τους σύνταξη λόγω θανάτου (εφόσον επήλθε θάνατος), σύμφωνα με τις

οικείες διατάξεις και ανεξαρτήτως του χρόνου ασφάλισης (μία ημέρα ασφάλισης αρκεί), αν η αναπηρία ή ο θάνατος οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση. Για τη χορήγηση της σύνταξης απαιτείται προηγούμενη αίτηση συνταξιοδότησης από τον δικαιούχο. Με το εργατικό ατύχημα εξομοιώνονται και οι επαγγελματικές ασθένειες.

Το ποσό της σύνταξης για όσους συνταξιοδοτούνται λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στο διπλάσιο ποσό της εθνικής σύνταξης για είκοσι (20) έτη ασφάλισης (σήμερα ποσού 768,00 ευρώ). Το ίδιο ισχύει και για τη σύνταξη θανάτου από εργατικό ατύχημα, οπότε και η σύνταξη που επιμερίζεται στα μέλη της οικογένειας του θανόντος δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού αυτού.

3.3 Σύνταξη αναπηρίας από ατύχημα εκτός εργασίας

Επί ατυχήματος εκτός εργασίας ή απασχόλησης, περί του οποίου κρίνουν τα αρμόδια όργανα του e-ΕΦΚΑ, οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας και τα μέλη της οικογένειάς τους σύνταξη λόγω θανάτου, αν έχουν πραγματοποιήσει τον μισό χρόνο ασφάλισης από αυτόν που απαιτείται ακόμα σύμφωνα με τις διατάξεις για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας από κοινή νόσο. Τα αρμόδια όργανα του e-ΕΦΚΑ προσδιορίζουν με αιτιολογημένη απόφασή τους σε περίπτωση αμφισβήτησης αν το ατύχημα ήταν εργατικό ή εκτός εργασίας.

4 .Οριστικοποίηση των συντάξεων αναπηρίας

Οι συντάξεις αναπηρίας χορηγούνται για όσο διάστημα διαρκεί η αναπηρία με βάση τις γνωματεύσεις των υγειονομικών επιτροπών. Αυτό συνεπάγεται την υποχρέωση των ασφαλισμένων συνταξιούχων να υποβάλλονται εκ νέου στη διαδικασία ελέγχου της κατάστασης της υγείας τους προκειμένου για τη συνέχιση καταβολής της σύνταξης αναπηρίας.

Οριστικοποίηση της αναπηρίας σημαίνει ότι ο ασφαλισμένος απαλλάσσεται από την υποχρέωση να υποβάλλεται σε τακτικές ιατρικές εξετάσεις για την επαλήθευση της κατάστασής του. Οι παρακάτω κατηγορίες συνταξιούχων δεν υπόκεινται σε επανεξέταση:

- Για τους ασφαλισμένους έως την 31.12.1992
- **α)** Εφόσον ο άνδρας ασφαλισμένος είναι 55 ετών και η γυναίκα ασφαλισμένη 50 ετών συνταξιοδοτείται συνεχώς επί επτά (7) έτη και έχει εξεταστεί από τις υγειονομικές επιτροπές τουλάχιστον τρεις φορές,
- **β)** Εφόσον ο άνδρας ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει το 60ό έτος της ηλικίας του και η γυναίκα ασφαλισμένη το 55ο, συνταξιοδοτείται συνεχώς επί πέντε

- (5) έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του/της έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον δύο φορές.
- γ) Χωρίς όριο ηλικίας, όταν συνταξιοδοτείται για είκοσι (20) συνολικά έτη ακόμα και διακεκομμένα, εκ των οποίων όμως τα τρία (3) τελευταία είναι συνεχή.
- **δ)** Χωρίς όριο ηλικίας και φύλου όταν συνταξιοδοτείται για δώδεκα (12) συνεχόμενα έτη.
- Για τους ασφαλισμένους μετά την 1.01.1993
- **α)** Ο/η συνταξιούχος έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί επτά (7) έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του/της έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον τρεις (3) φορές.
- **β)** Ο/η συνταξιούχος έχει συμπληρώσει το 60ό έτος της ηλικίας του και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί πέντε (5) έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον δύο (2) φορές.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του Ν. 3846/2010, καθορίζεται επ' αόριστον η διάρκεια της αναπηρίας των ασφαλισμένων των ασφαλιστικών οργανισμών αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης που κρίνονται από τις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω ως πάσχοντες από: α) Σύνδρομο Down, αυτισμό, υψηλού βαθμού νοητική υστέρηση, β) ακρωτηριαστικές βλάβες άνω ή κάτω άκρων, γ) φωκομέλειες, δ) νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου ή ε) έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση νεφρών ή άλλων συμπαγών οργάνων, στ) τυφλώτης, ζ) παραπληγία, τετραπληγία και η) ινώδης κυστική νόσος.

Στην ίδια παράγραφο αναφέρεται ότι καθορίζονται και άλλες, πλην των ανωτέρω, παθήσεις για τις οποίες η διάρκεια της αναπηρίας των ασφαλισμένων καθορίζεται επ' αόριστον.

Στέρηση σύνταξης

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εάν ο ασφαλισμένος κατέστη ανάπηρος από πρόθεση ή πλημμέλημα ή κακούργημα, το οποίο διέπραξε ο ίδιος και η ενοχή του αποδεικνύεται δικαστικώς, εκπίπτει του δικαιώματος προς λήψη σύνταξης αναπηρίας. Εάν όμως υφίστανται μέλη της οικογένειάς του, τότε αυτά δικαιούνται τη σύνταξη την οποία θα δικαιούνταν σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου.

ΜΕΡΟΣ Ζ: ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Για την απονομή σύνταξης λόγω θανάτου διακρίνουμε δύο περιπτώσεις: (α) τον θάνατο συνταξιούχου και (β) τον θάνατο ασφαλισμένου.

Στην πρώτη περίπτωση ο θάνατος συνταξιούχου λόγω γήρατος ή αναπηρίας παρέχει δικαίωμα σε σύνταξη των δικαιοδόχων προσώπων εφόσον πληρούνται για αυτά οι προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία.

Όταν έχουμε θάνατο ασφαλισμένου, δηλαδή προσώπου που δεν απόκτησε ιδιότητα συνταξιούχου, για να αποτελέσει αυτός το παράγωγο γεγονός της συνταξιοδότησης των δικαιοδόχων προσώπων, θα πρέπει ο θανών κατά τον θάνατο να έχει συμπληρώσει τις χρονικές προϋποθέσεις για τη λήψη σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας, πλήρους ή μειωμένης, του φορέα ασφάλισης στον οποίο ήταν ασφαλισμένος (π.χ. e ΕΦΚΑ τ. ΙΚΑ ΕΤΑΜ, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ κ.λπ.).

Ο ασφαλισμένος του <u>πρώην ΙΚΑ</u> και ήδη e-ΕΦΚΑ πρέπει να έχει πραγματοποιήσει:

- α) 4.500 τουλάχιστον ΗΑ ή
- β) 1.500 τουλάχιστον ΗΑ από τις οποίες 300 τουλάχιστον κατά τα τελευταία πέντε 5 έτη πριν από εκείνο στο οποίο επήλθε ο θάνατος ή
- γ) τις ημέρες ασφάλισης, ανάλογα με την ηλικία του, που αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα, από τις οποίες τουλάχιστον 300 την τελευταία 5ετία πριν από το έτος στο οποίο επήλθε ο θάνατος

Μέχρι το 21ο έτος: 300 ΗΑ	Μέχρι το 33ο έτος: 1740 ΗΑ	Μέχρι το 45ο έτος: 3.180 ΗΑ
Μέχρι το 22ο έτος: 420 ΗΑ	Μέχρι το 34ο έτος: 1.860 ΗΑ	Μέχρι το 46ο έτος 3.300 ΗΑ
Μέχρι το 23ο έτος: 540 ΗΑ	Μέχρι το 35ο έτος: 1.980 ΗΑ	Μέχρι το 47ο έτος 3.420 ΗΑ
Μέχρι το 24ο έτος: 660 ΗΑ	Μέχρι το 36ο έτος: 2.100 ΗΑ	Μέχρι το 48ο έτος: 3.540 ΗΑ
Μέχρι το 25ο έτος: 780 ΗΑ	Μέχρι το 37ο έτος: 2.220 ΗΑ	Μέχρι το 49ο έτος 3.660 ΗΑ
Μέχρι το 22ο έτος: 900 ΗΑ	Μέχρι το 38ο έτος: 2.340 ΗΑ	Μέχρι το 50ό έτος: 3.780 ΗΑ

Μέχρι το 27ο έτος: 1.020	Μέχρι το 39ο έτος: 2.460	Μέχρι το 51ο έτος: 3.900
ΗΑ	ΗΑ	ΗΑ
Μέχρι το 28ο έτος: 1.140	Μέχρι το 40ό έτος: 2.580	Μέχρι το 52ο έτος: 4.020
ΗΑ	ΗΑ	ΗΑ
Μέχρι το 29ο έτος: 1.260	Μέχρι το 41ο έτος: 2.700	Μέχρι το 53ο έτος: 4.140
ΗΑ	ΗΑ	ΗΑ
Μέχρι το 30ό έτος: 1.380	Μέχρι το 42ο έτος: 2.820	Μέχρι το 54ο έτος: 4.200
ΗΑ	ΗΑ	ΗΑ
Μέχρι το 31ο έτος: 1.500 ΗΑ	Μέχρι το 43ο έτος: 2.940 ΗΑ	
Μέχρι το 32ο έτος: 1.620 ΗΑ	Μέχρι το 44ο έτος: 3.060 ΗΑ	

Οι παραπάνω κατά περίπτωση ΗΑ δεν απαιτούνται, αν ο θάνατος του ασφαλισμένου οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, ενώ αν οφείλεται σε ατύχημα εκτός εργασίας απαιτείται η συμπλήρωση των ημερών ασφάλισης που αναφέρονται ανωτέρω κατά περίπτωση.

Σε περίπτωση θανάτου λόγω ατυχήματος κατά την εργασία, δεν απαιτείται ελάχιστος χρόνος ασφάλισης.

Δικαιούχοι σύνταξης λόγω θανάτου – Προϋποθέσεις

Δικαιούνται σύνταξη λόγω θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου:

- (α) Ο επιζών σύζυγος/έτερο μέρος του συμφώνου συμβίωσης υπό την προϋπόθεση ότι ο γάμος ή το σύμφωνο συμβίωσης έχουν διαρκέσει τουλάχιστον τρία (3) έτη πριν από τον θάνατο. Η προϋπόθεση της ελάχιστης διάρκειας γάμου/συμφώνου συμβίωσης δεν ελέγχεται στις περιπτώσεις:
- Που ο θάνατος οφείλεται σε ατύχημα που προήλθε από εργατικό ατύχημα ή ανθρωποκτονία.
- Κατά τη διάρκεια του γάμου γεννήθηκε ή με τον γάμο νομιμοποιήθηκε αναγνωρίστηκε ή υιοθετήθηκε τέκνο.
- Η χήρα κατά τον χρόνο του θανάτου τελούσε σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή οποία δεν διακόπηκε και γεννήθηκε ζων τέκνο.

Για τον επιζώντα σύζυγο/έτερο μέρος του συμφώνου συμβίωσης το **ΠΟΣΟ-ΣΤΟ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΤΑΙ** καθορίζεται στο 70% επί του ποσού της σύνταξης το οποίο δικαιούνταν ή έχει χορηγηθεί στον σύζυγο που απεβίωσε. Ο επιζών σύζυγος/έτερο μέρος συμφώνου συμβίωσης/διαζευγ-

μένος δικαιούται από την πρώτη του επομένου του θανάτου μήνα για μια τριετία ολόκληρη τη σύνταξη που έχει υπολογιστεί σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα.

Μετά τη συμπλήρωση της τριετίας, αν οι δικαιούχοι εργάζονται ή αυτοαπασχολούνται ή λαμβάνουν σύνταξη από οποιαδήποτε άλλη πηγή (π.χ. σύνταξη από ίδιο δικαίωμα) χορηγείται το 50% της σύνταξής τους λόγω θανάτου.

Κριτήριο για την εφαρμογή της μείωσης είναι η χρονική διάρκεια της εργασίας ή της αυτοαπασχόλησης. Έτσι, αν ο συνταξιούχος λόγω θανάτου δεν εργάζεται με πλήρη ασφάλιση η σύνταξη θα μειώνεται κατά 50% μόνο για τις συγκεκριμένες ημέρες που εργάζεται και μόνο για το σύνολο του μήνα που αυτοαπασχολείται.

- (β) Τα τέκνα του θανόντος ασφαλισμένου. Τα νόμιμα τέκνα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα, τα υιοθετημένα και όσα εξομοιώνονται με αυτά δικαιούνται σύνταξη λόγω θανάτου εφόσον:
- Είναι άγαμα
- Δεν έχουν συμπληρώσει το 24ο έτος της ηλικίας τους.
- Προς τα άγαμα τέκνα εξομοιώνονται και τα διαζευγμένα και επομένως αποτελούν δικαιοδόχα πρόσωπα με την προϋπόθεση ότι δεν έχουν τελέσει άλλο γάμο.

Η σύνταξη εξακολουθεί να καταβάλλεται στα τέκνα και μετά τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους μόνο στην περίπτωση που κατά τον χρόνο του θανάτου του συνταξιούχου ή του ασφαλισμένου είναι άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν από τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους.

Αν ο θανών καταλείπει ένα τέκνο, αυτό λαμβάνει το 25% του ποσού της σύνταξής του. Αν το τέκνο είναι αμφιπλεύρως ορφανό και δεν δικαιούται σύνταξη από τους δύο γονείς, τότε λαμβάνει ποσοστό 50%.

Αν ο θανών καταλείπει περισσότερα του ενός τέκνα, τότε:

Αν υπάρχει επιζών σύζυγος ή/και διαζευγμένος, στα τέκνα θα επιμεριστεί ισόποσα το ποσοστό σύνταξης που απομένει μετά την αφαίρεση του 70% που δικαιούται ο επιζών/ή και ο διαζευγμένος – δηλαδή, στα τέκνα επιμερίζεται το 30%.

Τα αμφοτεροπλεύρως ορφανά παιδιά που πάσχουν από νοητική υστέρηση ή αυτισμό ή από πολλαπλές βαριές αναπηρίες ή από χρόνιες ψυχικές διαταραχές που επιφέρουν μόνιμο ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω δικαιούνται το σύνολο του ποσού της σύνταξης που λάμβανε ο θανών συνταξιούχος ή δικαιούνταν ο θανών ασφαλισμένος, με την προϋπόθεση να μην εργάζονται ή να μην ασκούν κάποιο επάγγελμα ή να μη λαμβάνουν σύνταξη από δική τους εργασία.

Σε περίπτωση που εκλείψουν οι προϋποθέσεις για χορήγηση ποσοστού σύνταξης λόγω θανάτου στα τέκνα, το ποσό της σύνταξης που περικόπτεται δεν καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο.

- **(γ)** Ο διαζευγμένος σύζυγος. Για τη χορήγηση σύνταξης λόγω θανάτου στον διαζευγμένο σύζυγο θα πρέπει να συντρέχουν **αθροιστικά** οι εξής προϋποθέσεις:
- ο πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να κατέβαλε σε αυτόν ή να υποχρεούνταν να του καταβάλλει διατροφή βάσει δικαστικής απόφασης ή μεταξύ τους σύμβασης,
- να είχαν συμπληρωθεί δέκα (10) χρόνια έγγαμου βίου, μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση,
- το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της έγγαμης συμβίωσης λόγω υπαιτιότητας του αιτούντος τη σύνταξη,
- το μέσο μηνιαίο ατομικό φορολογητέο εισόδημα διαζευγμένου επιζώντος συζύγου να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων, δηλαδή τα 720 ευρώ, και
- να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος ή σύμφωνο συμβίωσης.

Κατώτερο ποσό

Ως κατώτατο ποσό σύνταξης λόγω θανάτου ορίζεται το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης του άρθρου 7 του Ν. 4387/16 20 χρόνια ασφάλισης, δηλαδή το ποσό των 384,00 ευρώ.

Αν ο θανών είχε λιγότερα από είκοσι (20) χρόνια ασφάλισης, το ποσό των 384,00 ευρώ μειώνεται κατά 1,25% για κάθε έτος που υπολείπεται των είκοσι (20) ετών και μέχρι τα δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης. Αν ο χρόνος ασφάλισης του θανόντα είναι μικρότερος των δεκαπέντε (15), ετών χορηγείται ως κατώτατο ποσό τα 360 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στα δεκαπέντε (15) χρόνια ασφάλισης. Συνεπώς, το κατώτατο ποσό σύνταξης λόγω θανάτου ανάλογα με τον χρόνο ασφάλισης διαμορφώνεται ως εξής:

Μέχρι και 15 έτη ασφάλισης: 360 ευρώ Για 16 έτη ασφάλισης: 364,80 ευρώ Για 17 έτη ασφάλισης: 369,60 ευρώ Για 18 έτη ασφάλισης: 374,40 ευρώ Για 19 έτη ασφάλισης: 379,20 ευρώ

Για 20 έτη ασφάλισης και άνω: 384,00 ευρώ

Για να εξευρεθεί ο χρόνος ασφάλισης από τον οποίο και συναρτάται το κατώτατο ποσό, λαμβάνεται υπόψη μόνο κάθε πλήρες έτος ασφάλισης που είχε πραγματοποιήσει ο θανών.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε περίπτωση συνταξιούχου λόγω γήρατος που λαμβάνει και σύνταξη λόγω θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου χορηγείται μόνο μία εθνική σύνταξη. Ειδικότερα, στους συνταξιούχους του e-EΦΚΑ χορηγείται ποσό εθνικής σύνταξης μέχρι κατ' ανώτατο ύψος μιας πλήρους εθνικής σύνταξης (384 $\le$), ανεξαρτήτως της προέλευσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (π.χ. γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου).

ΜΕΡΟΣ Η: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Σε περίπτωση απασχόλησης συνταξιούχου με υποχρέωση ασφάλισης στους κλάδους κύριας ή επικουρικής σύνταξης, το ποσό της ακαθάριστης σύνταξης ή συντάξεων σε περίπτωση συρροής καταβάλλεται μειωμένο κατά 30% για όσο χρονικό διάστημα ο συνταξιούχος απασχολείται.

Καθ' όλο το χρονικό διάστημα της απασχόλησης του συνταξιούχου καταβάλλονται οι προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές κύριας και επικουρικής ασφάλισης. Οι συνταξιούχοι που αναλαμβάνουν δραστηριότητα για την οποία υπάγονται στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ καταβάλλουν την ασφαλιστική εισφορά, εφόσον το ετήσιο εισόδημά τους από τη δραστηριότητα αυτήν υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

Ο συνταξιούχος που απασχολείται υπέχει υποχρέωση για γνωστοποίηση της εργασίας ή της αυτοαπασχόλησης επί ποινή προστίμου ίσου με δώδεκα (12) μηνιαίες κύριες και επικουρικές συντάξεις.

Αντί επιλόγου

Ο πρακτικός οδηγός περιλαμβάνει βασικούς άξονες της ασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής νομοθεσίας. Για την αναγωγή των δεδομένων σε εξατομικευμένη περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε ασφαλισμένου, προτείνεται η δημιουργική επικοινωνία με το Δίκτυο Συμβουλευτικής και Πληροφόρησης μέσω υποβολής ερωτημάτων.

SCAN ME

Εμ. Μπενάκη 71A, T.K. 10681, Αθήνα, Τηλ: 210 3327710, Fax: 210 3304452

¶ INE - ΓΣΕΕ www.inegsee.gr @ info@inegsee.gr

